[Бу]РЯАД ОРОНОЙ СОВЕТ ХЭБЛЭЛЭЙ 50 ЖЭЛ

[Бүхы орон]нуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

45-дахи жэлээ гарана

[Б]УРЯАД ҮНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(11731) | 1968 оной июнин 8, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

„Новая Жизнь"

Официальный орган

№ 17 (45)

Чита, Августа 1923 г

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

БУРЯТ-МОНГОЛЬСКАЯ

ПРАВДА

№ 2

Г. Верхнеудинск. 17-го Октября 1923 года.

Адрес Редакции и Конторы: г. В.-Удинск, Бурреадат.

АЛДАРТА ЗАМ

А. БАДИЕВ,

КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь

...Р манай республи...шад Буряад орондо ...блэлэй анха мүндэл...йнь ойе тэмдэглэжэ ...энэ шэнжэ түхэлтэй ... Ленин багшын сурта...йгээр дэлгэрүүлэгшэ, ...дайсадтай эрид шууд ...иалис экономико бай...иитые элсүүлэн эм...ммунис үзэл бодол...шадые хүмүүжүүлэг...олон мандаа.

...партиие, дэлхэй дээ...ын социалис гүрэние ... агууехэ вождь В. И. ...евик хэблэлэй бэе...н удха шанар тушаа ...г байгаа. В. И. Ленин...ан «Искра», тиигээд ...зетэнүүд бодотоороо ...түхэлтэй, большевик ...ьгэр жэшээ болоhон ... Агууехэ Октябрийн ...олюцийн илаhан дары ...инмэ зорилго табяа ...дал хуурмаг, убайгүй...г гүрдэдэг хэблэлые ...йгөөр буруушаан бо...үгаар, политическэ ...кэй нялуун, хүнэй ...уулма, яяр өөдэгүй ...олонийтые hонирхуул...улдаг бэшэ, харин ...дэр бүрийн асуудал...итын үзэмжэдэ таби... hайса шэнжэлэн ойл...лдаг хэблэл бии бол...дэлмэри саг үргэлжэ ...охо хэрэгтэй».

...1918 ондо бэшэгдэ...л энэ үедэ Прибайка...эришэд, солдадууд, ...аряашадай депутадуу... орган «Вестник Со...калья» газетын нэгэ...эблэгдэн гараа hэн. ...он интервентнүүдэй ...ээлхын урдахануур ... зуура болюулагда...нихон сагай туршада ... hаа, «Вестник» ун...даатэй газетэ болоно ...гэхэ ёhотойшье бай...эдэ, эрхэ сүлөө, адли ... аха дүүгэй хани ба...мэришэн-таряашанай, ...ажабайдал тэрэ газе...нь байhан ха юм. Ок...олюцийн дайлан аба...өөе буугаа барин ар...естник» Байгал шада...ые уряалдаг hэн. Энэ ...удэлмэришэд, үгытэй ...уун зүрхэнhөө дэмжэ...hаяа хайрлангүйгөөр ...олон хархис булимта...рэгтэй тэмсэжэ, Бай... нютагуудые, Алас...адhаа сүлөөлэлсэhэн

...Советов Прибайкалья» ...ушын номерой хэблэг... республикын «Правда ...азетын мүндэлэлгэдэ ...табиhан. Зүгөөр эдэ ...үдэй хоорондохи үедэ ...ьшевигүүд ондоо хэб...зетэнүүдые гаргадаг ...эдээжэ. Тэдэ бүгэдэн ... ёhо заншалые үргэл... үг залгаламжалhа...гүй.

...урятии» газетын, ма...кэда большевик хэб...айгуулагдаhаар 50 жэ... Буряад ороной үргэн ...шадай ёhотойл ехэ ... болоно. Энэ үнгэрhэн ... туршада манай газе...уд, журналнууд ниитэ ...эрүүлхэ, марксизм-ле...эл сурталаар зэбсэг...тэ хүндэтэ, дээдэ заяа... байгаа. Манай прес... заншал хадаа больше...талай, партийна, арад ...кэтэй байха ёhотой гэ...табигдадаг. Энэл ёhо ... «Правда Бурятии» та...ршада дээрэ үргэн ал...

...айнай hүүлээр арадай ...эн бодхоохыень, кол...ень, республикын ин... гигантнуудые барил...иец булимтарагшадта ... сохилто хэлсэхыень ...да Бурятии». «Буряад ...нүүдэй олониитэ арад ...аар уряалдаг байhы...ень аха hаhанай үетэн эли тодоор hанана ёhотой. Газетэнүүдэй хуудаhан бүхэн баатарлиг, эрмэлзэл түгэс, түрүү үзэл бодолтой, зол жаргалай түлөө тэмсэгшэ совет хүнэй габьяата намтар болон манда харагдана.

Буряадай большевик хэблэл жэлhээ жэлдэ ургана, хүгжэнэ. Мүнөө республиканска газетэнүүдэй хажуугаар аймагай 18, олон тиражтай 13 газетэ хэблэгдэнэ. Политическэ, уран hайханай литературна «Байгал» журнал, «Агитаторай блокнот»ород, буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ байдаг. Республика дотор хэблэгдэдэг газетэ, журналнуудай нэгэ доро гарадаг хэhэгынь 212 мянгада хүрэнхэй бшуу.

Полиграфическа баазашье нилээд бэхижэнхэй, мүнөө тусхай hалбари болон хүгжөөд байна. Улаан-Үдэдэмнай дүрбэн дабхар полиграфическа комбинат бодонхой. Тэрэ комбинат 82 миллион хуудаhа барлаха шадалтай. Загарайн, Хэжэнгын, мүн бусад аймагуудта мүнөө үеын оньhон техникээр гүйсэд түхеэрэгдэhэн шэб шэнэ типографинууд баригданхай, хүдэлжэ байдаг.

Газетэ болон журналнууд хадаа өөрынгөө урда табиhан зорилгонуудые имагтал хүнэй хүсөөр, тэрэнэй оюун бодолой эршээр, мэргэжэл шадабарийн дүршэлөөр хүсэндэнь хүргэхэ байна бшуу. Тэдэ хүнүүд партиин дотоодын ба гадаадын политикые гүнзэгыгөөр ойлгоhон, шэнэ юумэнэй хойноhоо эрмэлзэн тэмсэдэг байха зэргэтэй. Тиимэ хүнүүд манда олон бии, тиигээдшье жэлhээ жэлдэ улам олон болоно байна. Буряадай хэблэлэй ветерануud Т. Башкуев, А. Андохинов, Г. Субботин, А. Коротаева, Н. Цыбенов, Р. Бимбаев газетые hонирхолтой, гүнзэгы удхатай болгохын тулада хэдэн олон жэлдэ өөрынгөө оюун бэлигые, хүсэл эрмэлзэлые зорюулhан нүхэд. Хэн нэгэ бэрхэ журналистын бэшэhэн юумые уншагшын уншахаяа хүлеэжэ ядан байдаг ушар тэрэнэй абьяас шадабарие бодотоор хүндэлдэг байhые харуулна ха юм даа.

Мүнөө газетэнүүд гол шухала зорилгонуудаа шиидхэжэ байна. КПСС-эй XXIII съездын, Центральна Комитедэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтаха хэрэгтэ манай газетэнүүдэй гол анхарал хандуулагданхай. Энэ үедэ үүсхэл гаргаха, шэнэ арга дүршэл бэдэрэн олохо, оюун бодолтойгоор хамаг hайн юумэндэ хандаха гэээшэ улам удхатай зүйл. Жэшээнь, нёдондо «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүд «Алтан хоолос—67» гэhэн дамжуулгын шан байгуулаа hэн. Тэрэ шанда хүртэхын тулада республикын мянгаад комбайнернууд хабаадалсаа. Энэ ехэ мүрысөөндэ Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой комбайнер Фёдор Максимович Рыжаковой илажа гараhаниинь мэдээжэ.

Хэблэлэйхидэй үүсхэлээр нёдондо дэлгэрhэн мүрысөөнэй удха шанарые тэмдэглэхэ болбол, энээндэ гүнзэгы сэгнэлтэ үгэмөөр. Юуб гэхэдэ, энэ мүрысөөндэ хабаадаhан республикын бүхы механизаторнууд, бүхы таряашад бултадаа илажа гараа бшуу. Һайнаар ургуулhан таряагаа богони болзор соо, эрхим шанартайгаар хуряажа, гүрэндэ орооhо худалдаха уялгаяа нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэhэн ушар дээрэ хэлээшые баримтална ха юм.

Республикын хэблэл энэшье жэлдэ hайн үүсхэл гаргаа. Олон хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ гэhэн хүдэлөө хонишодой дунда манай хэблэл үүсхээд байна ха юм. Хэблэлэй тусхай шангууд тогтоогдонхой. Энэ үүсхэлые КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет hайшаана. Ниитымнай бүхы хэрэг үйлэдэ хонишодой мүрысөөн ехэл аша туhа асарха байhандань дүүрэн этигэнэбди.

Промышленность, транспортын хүдэлмэриин али олон асуудалнуудта «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүд ехэ анхарал хандуулна. Түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохо ябадал ажалша коллективэй ажал ябуулгые шэнэ ёhоор харуулха, фабрика, заводуудай, худалдаа наймаанай, транспортна болон бусад предприятинуудай экономикые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ эрилтэ табина. Газетэнүүдэй хуудаhануудта шэнэ, саг үргэлжын гаршагууд бии боложо, тэдээн доро экономическа, материальна урмашуулгын асуудалаар, мүн үйлэдбэриин эмхидхэлэй hайн дүй дүршэл тушаа бэшэгүүдые толилжо байдаг болоhониинь магтамаар хэрэг шуу.

Партийна организацинуудай хүдэлмэрие, ниитэ олоние коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ талаар тэдэнэй бэелүүлдэг ажал ябуулгые харуулха гээшэ газетэнүүдэй гол зүйлынь болоно. Энэ талаар газетын хүдэлмэрилэгшэ ехэл хүсэеэ гаргаха ушартай болоно. Һүүлэй үедэ, илангаяа КПСС-эй XXIII съездhээ хойшо партиин райкомуудай, горкомой, тэдэнэй аппарадай, мүн партийна эхин организацинуудай хүдэлмэриин маяг түхэлые харуулhан hонинишье, удхатайшье статьянууд ходо гаража байгаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

«Правда Бурятии» газетын журналистнууд хэдэн жэлэй туршада партийна хүдэлмэрилэгшэдтэй нүхэд ёhоной уулзалга хэжэ байдаг заншал тогтоогоо. Тэдэ уулзалганууд дээрэ экономическа реформые нэбтэрүүлхэ, хүдэлмэриин табан үдэртэй неделиин үедэ хүмүүжүүлхы хүдэлмэри эмхидхэн ябуулха тухай, секретариин хүдэлмэриин саг тухай аша туhатай хөөрэлдөөнүүд болоhон жэшээтэй. Иимэ уулзалгануудай hайн талань гэхэдэ, партийна хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэриингөө гол хараае тодорхойлжо абаха, тиихэдэ журналистнууд партийна эдэбхитэдтэй дүтэ танилсажа, тэдэнтэй hанал бодолоо хубаалдаха арга олоно бшуу. Иимэ уулзалгануудые «Буряад үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ эмхидхэдэг дүршэлтэй болонхой.

Совет засагай табин жэлэй туршада хаанта Россиин заха үзүүр, гээгдэнги байhан газар Буряад орон мүнөө түрүү, дээдэ зэргын соёл культуратай республика болон хүгжөө. Энэ ушарта «Правда Бурятии» ба бусад газетэнүүдэй бэелүүлhэн үүргэ, оруулhан хубита нилээд ехэ.

Газетэнүүд өөрынгөө шэнжэ түхэлые, арга дүршэлые саг үргэлжэ нарижуулан hайжаруулна, улам хүгжөөнэ, гол шухала асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулна. Газетэнүүд эгээл олоор таража, олониитын хэблэл боложо шадаа. Һүүлэй табан жэлэй туршада, жэшээнь, «Правда Бурятии» газетын тираж 55 мянгаhаа 85 мянган хүрэтэрөө ургаhан байна ха юм. Юрэдөө, республикын наhажаал хүн зон бултадаа энэ газетэ уншана гэхэдэ алдуу огто болохогүй бшуу.

Газетын нэрэ хүндэ улам дэбжэжэ байhаар. Энээние «Правда Бурятии» газетэдэородог ажалшадай бэшэгүүдэй тоо гэршэлнэ. Тус газетэ жэл бүхэндэ 16—18 мянган бэшэг абана, 250 хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй бэшэгшэдтэй.

«Правда Бурятии» газетын редакциин дэргэдэ ниитын приёмно долоон жэлэй урда тээ эмхидхэгдээ hэн. Тэрэние коммунист Ф. М. Леонов хүтэлбэрилнэ. Энэ приёмнын хүдэлмэридэ ямаршье түлөөhэгүйгөөр хори гаран хүн хүдэлжэ, редакцида ерэhэн уншагшадтай хөөрэлдэжэ, хэрэгыень бүтээжэ байдаг. Орёо, хэсүүшье зүйлнүүдые заримдаа шиидхэхэ эрхэтэй болодог. Ниитын приёмно хадаа уншагшадай дунда хүдэлмэри ябуулха эгээл аша үрөөр баян арга дүршэл гээшэ. Энээние анхаралдаа онсо абаха, ходо дэмжэхэ ёhотойбди.

Энэ приёмнодо наhатай, амаралтада гараhан, урдань арадай ажахын элдэб hалбарида хүдэлhэн, аша габьяагаар ехэ хүнүүд хүдэлдэг. Тэдэнэр газетэдэ али болохоор туhалха, дутуу дундануудые элирхэйлхэдэнь хамhалсаха гэhэн ниитэ нэгэн hанал сэдьхэлтэйгээр хүдэлжэ ябадаг эдэбхитэд шуу. В. С. Окунев, Д. Д. Колмаков, Н. И. Сабурова, М. С. Соломенный, С. И. Андрусенко, М. П. Дряхлов болон бусад бултал иимэ зон.

«Правда Бурятиин» хүдэлмэрилэгшэд ба тэдэнэй олон тоото уншагшадай ехэ hайндэр боложо байна. Түрүүшын номерой гараhаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, республикын экономико ба культурые хүгжөөхэ, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аша габьяатай байhанайнгаа түлөө тус газетэ Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба. Энэмнай ехэл хүндэ ямба гээшэ. Энэ шагнал редакциин штатнашье, штатнабэшэшье корреспондентнүүдэй үмэнэ үшөө ехэ эрилтэ табина. Тэдэнэр мүнөө өөрынгөө гол анхаралые, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые, мүн хүдэлмэридэ ушарhан дутуу дундануудые усадхаха хэрэгтэ хандуулха ёhотой.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1968 оной) Пленумэй шиидхэбэриhээ үндэhэлhэн асуудалнууд газетэ, журналнуудай хүдэлмэридэ горитойхон hуури эзэлхэ зэргэтэй. Дэлхэй дээрэ үзэл сурталай зүрилдөөнэй хурсадажа байhан үедэ журналистнууд өөрынгөө ажал ябуулгые улам эдэбхижүүлхэ, өөрынгөө профессиональна уялгые харюусалгатайгаар бэелүүлхэ ёhотой болоно. Совет ажабайдалые, тэрэнэй hайн hайхан шэнжыень зүбөөр элирхэйлэн харуулха, hайн hайхан үльгэр жэшээ дээрэ үргэн ниитые хүмүүжүүлхээр оролдолго гаргаха гээшэ газетэ болон журналнуудай гол зорилгонь мүнөөшье байhаар.

Партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха удхатай, табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ тэмсэлдэ хүн зоние уряалhан, В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе амжалта түгэсөөр угтаха зорилго табиhан материалнуудые номерhоо номерто газетэнүүд толилжо байха уялгатай.

Зохёон байгуулхы ажалай охин соогуур манай республикын алишье газар нютагта шэнэ, түрүү, ашаг үрөөр баян дүй дүршэл, онол арга түрэдэг, мүндэлдэг гээшэ. Тэдэ бүгэдэнэй хүгжэхэдэнь туhалха, дэмжэхэ, коммунис байгуулалтын үдэр бүриин хэрэг үйлэдэ угаа анхаралтайгаар хандаха гээшэ хэблэлэй хүдэлмэришэн бүхэнэй арюун уялгань, урдаа хараха зорилгонь болоно.

Манай журналистнуудай мэргэжэл шадабари жэлhээ жэлдэ дээшэлнэ, тэдэнэй зэргэ бэрхэ, эрдэмтэй залуушуулаар саг үргэлжэ бэхижэн ургана. Полиграфическа бааза шэнэдхэн хубилгагдана. Коммунис партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй хэблэлэй үмэнэ табиhан али бүхы зорилгонуудые бэелүүлхэ эрхэ байдал, арга шадал манда гүйсэд бии гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Һүүлэй hонин

А. Н. Косыгинай Швецидэ айншалха тушаа

Швециин правительствын урда тээнь хэhэн уряалай ёhоор СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин энэ оной июльдэ Швецидэ албанай хэрэгээр аяншалха байна.

Г-жа Этель Кеннедидэ

Таанадта хүндэ хүшэр гээлтын болоhон тушаа үнэн зүрхэнhөө шаналжа байhанаа Танда, танай бүхы бүлэдэ элирхэйлэн мэдүүлхыемни зүбшөөгыт.

Танай хани нүхэр Роберт Ф. Кеннедиие харата муухайгаар алаhанhаа уламжалан, совет хүнүүд гүнзэгы ехээр дураа гутан зэбүүрхэбэ.

А. КОСЫГИН.

Москва, Кремль.
1968 оной июнин 6.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Үтэгжүүлгэ элбэгээр гаргаха

Минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг промышленностиин 1968—1972 онуудай хүгжэлтые хангаха хэмжээнүүд тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзөөд, зохихо тогтоол баталан абаа.

Тогтоол соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Минеральна үтэгжүүлгын промышленностиие хүгжөөхэ гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхын тула парти, правительствын абажа байhан хэмжээнүүдэй талаар партийна ба гүрэнэй шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно. Үтэгжүүлгэ гаргадаг предприятинуудай хүсэ шадалыень 48 миллион тонноор ойрын табан жэлэй турша соо ехэ болгохо гэжэ тогтоолоор хараалагданхай. Минеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг промышленностиин мүнөө үе сагай техникэдэ үндэhэлэн хүгжэхын тулада мүн лэ хэмжээнүүд хараалагдаа. Үтэгжүүлгын шанар hайжаруулха, түхэл янзыень олон болгохо талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай.

Тогтоолой дэлгэрэнгы удхань түбэй ба республиканска газетэнүүдтэ толилогдохо. (ТАСС).

ЧССР-эй түлөөлэгшэд Волгын эрье дээрэ

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). ЧССР-эй Национальна суглаанай түрүүлэгшэ, Чехословакиин Коммунис партиин ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Йозеф Смрковский түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын Национальна суглаанай делегаци июниин 6-най үдэр баатар-город соогуур ябажа хараа.

Совет-чехословак хани барисаанай ехэ митинг тракторна заводто болоhон байна. Совет ба чехословак арадуудые холбодог нягта ба бата бэхи хани барисаан тухай үгэ хэлэгшэд дурдаа. Советскэ Союзай болон Чехословакиин хоорондохи хани барисаан саашадаа бэхижэн хүгжэхэ гэжэ этигэжэ байhанаа тэдэнэр элирхэйлэн мэдүүлээ.

Суглараагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, Йозеф Смрковский митинг дээрэ үгэ хэлээ. Тэрэ ЧССР-эй Национальна суглаанай делегациин, бүхы чехословак арадай зүгhөө совет хүнүүдтэ аха дүүгэй халуун амаршалга хүргөө, коммунизм байгуулгада саашанхи амжалта туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Хоёр ороной, Чехословакиин ба Советскэ Союзай Коммунис партинуудай хоорондохи бата бэхи аха дүүгэй хани барисаанай түлөө Йозеф Смрковский юрөөл табяа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВЕТЕРИНАРНА ВРАЧАЙ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЫЕ НҮХЭР К. А. ВАСИЛЬЕВТА ОЛГОХО ТУХАЙ

Олон жэлэй туршада эрдэм-үйлэдбэриин ба мэргэжэлтэдые hургаха ажал хүдэлмэри ашатайгаар ябуулhанайнь түлөө, 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай хүдөө ажахын институдай анатомиин кафедрые даагшын уялганuудые дүүргэгшэ, доцент **Васильев Кирилл Антоновичто** Буряадай АССР-эй габьяата ветеринарна врачай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной июнин 3.

...ад! Зунай үедэ үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү haaхын түлөө тэмсэе!

[Бор]ЬЁОГОЙХИД ДЭМЖЭНЭ, УРЯАЛНА

... гүрэндэ тушааха түрүүдаа бэелүүлхэ та...гой совхоз аймаг до...эргэдэ ябана. Үнгэр...н туршада совхозой ...өө 858 килограмм hүн ... Фермын түрүүшүүл ...енова, Прасковья Ли...шад энэ үедэ үнеэн ...га гаран килограмм ... шадаа.

...совхозой haалишадай ...ээ Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой. Эрхирэгэй совхозой малшадай үүсхэл тухай хөөрэлдөөд, суглараагшад тэрэние халуунаар дэмжээ. Зунай дүрбэн hарада совхозой үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү haaха уялга абаад, энэ мүрысөөндэ оролсохые аймагайнгаа бүхы haалишад, малшадые уряалhан байна.

Борьёогойхид хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула малаа hайнаар бэлшээхэ, нэмэлтэ ногоон тэжээл үгэлсэхэ гэжэ шиидэнхэй. Май hарада совхозой Нугын фермын коллектив үнеэдээ түхэреэн сүүдхэ соо бэлшээжэ захалаа.

Совхозой haалишад гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэй түсэб дүүргэхээ байна. Түсэбhөө гадуур эдэнэр адагынь 20 центнер hү haaха хүсэлтэй.

haалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Г. ОДОЕВ.

Зэдэ.

ХАРГАНААГАЙХИДҺАА ГЭЭГДЭХЭГҮЙБДИ

Зунай hарануудта hү ехээр haaха үүсхэл гаргаhан манай аймагай, хүршэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой haалишад, мал адуулагшадай хандалга бэшэгые фермэ дээрээ зүбшэн хэлсээбди. Тиихэдээ хүршэнэрhөө гээгдэхэгүй, зунай дүрбэн hарада мүн лэ үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү haaха гэhэн уялга haалишад, малшаднай абаа.

Иимэ ехэ hү haaха гээшэ манай колхоздо бараг бэшэ. Илангаяа зунаймнай бэлшээри бага, ургаса муутай. Нёдондо июнь hараhаа эхилээд лэ haалимнай доошоо орожо захалаа hэн. Тиимэhээ байгша ондо абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула горитой хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй.

Нэн түрүүн энэ жэлдэ hолоомо гидролизно аргаар буйлуулха хүдэлмэреэ зундаашье зогсоохогүй гэжэ хэлсээбди. Хажуугаарнь таряа талханай зүйл үгтэжэ байха.

Бэлшээриин бага дээрэhээ үнеэдээ адуулхын тула 20 гектар обёос болон бусад орооhото ургамалнуудай холисо таряабди. Тэндэ үнеэд июниин hүүлээр гү, али июль hарада адуулагдаха. Энэ талаар дүршэл бии. Таримал ногоондо малаа адуулхадаа электропастух хэрэглэгдэдэг болонхой.

Тэрэшэлэн намартаа ногооной хагдаржа байха үеэр малаа бэлшээхын тула баhа орооhо таряанай холисо оройшог таригдаа.

Абаhан уялгаяа бэелүүлхэ аргатай байhыемнай май hарын дүн элишэлжэ үгөө. Үнгэрhэн май hарада колхозой үнеэн бүриhөө 253 килограмм hүн haaгдаа. Энэмнай нёдондонойхиhоо нилээд дээгүүр байха юм. Тиигэжэ үнгэрhэн 5 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1001 килограмм hүн haaгдаа.

Майн 28-haa үнеэднай үдэр, hүнитүй бэлшээгдэжэ захалаа. Сүүдхэдэ үнеэд гурба дахин haaгдана.

haалишад, малшадай оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар колхознай гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорhоо урид—июниин 12-то дүүргэхэ аргатай болобо.

П. КАРГАПОЛЬЦЕВ.
«8-е Марта» колхозой түрүүлэгшэ.

Улаан-Үдын аймаг.

БУРЯАД ОРОНОЙ СОВЕТ ХЭБЛЭЛЭЙ 50 ЖЭЛ

Газетэ, бүхы совет хэблэл хадаа бидэнэр, совет хүнүүдэй хани нүхэр гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Хүдэлмэришэн анги өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай түлөө тэмсэжэ эхилхэдээшье, хаанай хархис засаг унагаахаар гартаа буу зэбсэг барихадаашье, большевик хэблэлэй үнэн сэхэ үгэдэ найдажа, һургаал заабари абажа ябаа. Большевик хэблэл России ажалша арад зондо партиин политика, тэрэнэй уг зорилго ойлгуулжа үгөө, гэрэлтэ һайхан ерээдүйн түлөө тэдэнэй тэмсэл эмхидхэнударидаа.

Байгал шадар большевик хэблэлэй бии болоһонһоо хойшо үнгэрһэн 50 жэлые мүнөөдэр тэмдэглэжэ байнабди. Манай хэблэлэй түүхэ баян, тэрэ хүгжэлтын горитой ехэ зам гаталан гараа. Энэ замынь совет арадай шэнэ байдал зохёохо тэмсэлтэйнь нягта холбоотой юм.

Би республикын газетэнүүдтэй үнинэй холбоотой, хани барисаатайб. Минии түрүүшын бэшэг 22 жэлэй саада «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ хэблэгдээ һэн. Хүдэлмэришэн хүнэй хэһэн шүүмжэлхы ажаглалта хараада абтан, бэшэгни газетэдэ толилогдоо. Һүүлээрнь тэрэ бэшэгээрни зохихо хэмжээн абтаһан байгаа. Тэрэ гэһээр би газетэдэ батаар этигэдэг, хани барисаатай болооб. Хори гаран жэлэй туршада республикын газетэнүүдтэ бэшэг, корреспонденци толилноб, редакцинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй танилсажа, олон асуудал зүбшэн хэлсэжэ байһаарби.

Хүдэлмэришэн ангиин һанал бодолоо андалдан хөөрэлдэхэдэ, түрүү үүсхэл дэмжэн дэлгэрүүлхэдэ хэблэл айхабтар ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Локомотив-вагон заһабарилтын заводой баян түүхэ республикымнай газетэнүүдтэ түрүүшын үдэрһөө эхилэн мүнөө хүрэтэр харуулагдажа байһаар. Заводой һуу-

„ҮҮР“ — БУРЯАДАЙ ТҮРҮҮШЫН БОЛЬШЕВИК ГАЗЕТЭ

5-дахи Арми Колчагай сэрэгые бута сохин, Сибирьтэ Совет засаг тогтоолсоһон байна.

5-дахи Армиин политотделэй интернациональна отделени тэрэ үедэ буряад зоной дунда ойлгуулламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилһэн юм. Энэ отделениие чех гайхамшаг уран зохёолшо—коммунист Ярослав Гашек толгойлжо байһан. Тэрэнэй хүтэлбэри доро 5-дахи Армиин политотдел арба гаран яһатанай хэлэн дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа байгаа.

Красноярскда «Сибиряк» гэжэ информационно хуудаһан гараар бэшэгдэн, интернационалистнуудай дунда олоор тараагдажа байһан юм.

Ярослав Гашек венгер хэлэн дээрэ гарадаг «Рогам», немец хэлэн дээрэ гарадаг «Штурм» гэжэ газетэнүүдэй редактор байгаа. Мүн «Голос коммуниста» гэжэ газетэ поляк хэлэн дээрэ гарадаг һэн.

5-дахи Поарм (5-дахи Армиин политотдел) 1920 оной августын 7-до «Совет» гэжэ газетэ гаргаһан юм. Тэрэ болбол «Красный стрелок», «Власть труда», «Рогам», «Штурм» газетэнүүдтэй зэргэ гаргагдаһан байха. Хүдэлмэришэд, улаан армиин депутадуудай Эрхүү городой Соведүүдэй һунгалтада «Совет» гэжэ газетэ зорюулагдаа. Тэрэ газетэдэ Я. Гашегай, буряад-коммунист Ардан Маркизовай корреспонденцинүүд толилогдоһон. Маркизов болбол манай республикада харюусалгатай олон тушаал даадаг бэлэй.

48 жэлэй саада тээ 1920 оной июниин эхеэр 5-дахи Поарм Красноярскһаа Эрхүү ерэбэ. Тэрэ һарада Буряадай асуудалаар Эрхүүгэй губкомой Президиумэй гэшүүн, РКП(б)-гэй губкомой буряадэй секциие хүтэлбэрилэгшэ М. Н. Ербанов партийна конференци дээрэ элидхэл хэһэн байна. Буряад секци 57 гэшүүн, 90 кандидаһаа бүридэнэ гэжэ мэдээсэһэн юм. Тэрэшэлэн буряад нютагуудта партийна ячейкэнүүдэй байгуулагдажа байһан тухай хөөрөө. Түрүүшын коммунистнар-буряадууд аймагай ревкомуудые толгойлжо байгаа.

М. Н. Ербанов Совет засагай түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдые алажа, хороожо байһан революциин дайсад тухай зэбүүрхэн хэлээ. Тиихэдээ РКП(б)-гэй губкомой үмэнэһөө армиин коммунистнарта хэндэн, туһаламжа эриһэн юм.

5-дахи Поарм тэрэ хандалга анхаралдаа абажа, 1920 оной июньдэ губкомдо хандахадаа, буряад хэлэ, литература мэдэдэг инструктор-агитаторнуудые оложо үгэхые гуйба.

Ардан Маркизов, Дава Дамдинцыренов, Иннокентий Тунуханов гэгшэдые 5-дахи Поармиин интернациональна отделенидэ губком эльгээһэн байна. А. Маркизов ябаган сэрэгэй һургуулиин курс дүүргэһэнэйнгээ удаа, партиин губкомдо хүдэлжэ байһанаа, 5-дахи Поармда эльгээгдэбэ. Тиихэдэ 1919 онһоо РКП(б)-гэй гэшүүн Д. Дамдинцыренов Кавказай фронт дээрэ 11-дэхи Армиин морин сэрэгэй 7-дохи дивизиин политотделдэ хүдэлдэг һэн. И. Тунуханов Ангарай аймагай багша байһан юм. Тунуханов оршуулагшаар томилогдобо. 5-дахи Армиин политотдел «Үүр» гэжэ газетэ буряад хэлэн дээрэ хэблэн гаргахадаа, оршуулагшые ехээр хэрэглэһэн байгаа.

«Үүр» газетын түрүүшын номер 1920 оной сентябрьда Эрхүү хотодо гаргагдаа һэн. Тэрэ газетын редактор Ярослав Романович Гашек байһан юм. «Үүр» газетэ хуушан монгол, ород үзэгүүд дээрэ 2500 хэһэгээр хэблэгдээ. Газетын хоёрдохи номер октябрьда гаргагдаба. 1920 оной сентябриин 17-до Я. Р. Гашек Чехословаки бэшэг бэшэхэдээ: «Немец хэлэн дээрэ гаргагдадаг «Штурм», венгер хэлэн дээрэ гаргагдадаг «Рогам», буряад-монгол хэлэн дээрэ гаргагдадаг «Үүр» гэжэ гурбан газетын редактораар хүдэлнэб... Эдэ газетэнүүдтэ статья бэшэдэгби... хүдэлмэри ехэ даа... теэд гомдоногүйб, юуб гэхэдэ, энэ хадаа революцида хэрэгтэй ха юм» —гэһэн байна.

Гадна 5-дахи Армиин политотдел буряад хэлэнэй үзэглэл, грамматика хэблэн гаргаһан юм.

И. ТУГУТОВ,
СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республиканска типографиин линотипист... досья Константиновна Старикова.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряад үнэн» газетын номер гар... Мантаев республиканска типографиин хүдэлмэрилэгшэд Л. ... Л. Гиеушева хоёртой газетынгээ ээлжээтэ номерой хууда... хэн бэлдэжэ байна. Э. ЛАПИНА...

МИНИИ ХАНИ НҮХЭР

риин түрүүшын шулуу табилгаһаа шэнэ цехүүд, корпусуудай барилга, эндэ урган хүмүүжэжэ байһан хүдэлмэришэн анги тухай «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүд республикынгаа ажалшадта ходо хөөрэжэ байгаа. Газетэнүүдтэ хэблэгдэһэн хүдэлмэришэдэй халуун уряа холын хүдөө тосхонуудта суурьшатан хүрэжэ, хэн ... гүй дэмжэгдээ һэн. Республикын хүдөөгэй буряад арадай түлөөлэгшэд завод барилсахаяа город ерээ. Россин түбэй хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэдтэй гар гараа барилсан, Буряадай промышленностиин гигант бодхоолсоһон түүхэтэй.

Заводой хүгжэлтын, хүдэлмэришэн ангиин болбосорон хүмүүжэһэн түүхэтэй танилсаха болоо һаа, республикын газетэнүүдэй хуудаһа иража харахаар. Хорёод жэлэй саада тээхи нэгэ ушар һанаандам бүхөөр хадуугданхай. 1947 оной эхеэр партиин Центральна Комитедэй Пленум боложо, дайнай һүүлэй бэрхэшээлтэ тэрэ үедэ хүдөө ажахын машина, трактор бүтээхэ заводуудай тоо олошоруулха, запасной частьнуудые ондоо заводуудта бүтээхэ тухай онсо тэмдэглээ һэн.

«Бурят-Монгольская правда» газетэ партиин ЦК-гай шиидхэбэри тухай хүдэлмэришэн ангида тайлбарилжа үгэхэтэйгөө хамта, манай заводто запасной частьнуудые бүтээжэ болохо тухай хүдэлмэришэдэй бэшэг олоор толилһон юм. Газетын материалнууд хүдэлмэришэдэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаа. Тэдэнэр партиин шиидхэбэри дүүргэжэ шадаха, хүдөө ажахыдаа туһаламжа үзүүлхэ тухайгаа мэдүүлжэ, запасной частьнуудые бүтээжэ эхилһэн юм.

Хүсэ ехэтэй локомотив, шэнэ түхэлэй вагонуудые заһабари хэхын тула үйлэдбэреэ шэнэдхэн байгуулха, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалнууд газетын анхаралда ходо байһан.

Большевик хэблэлэй үнэн сэхэ үгэнүүд халуунаар дэмжэгдэнэ. Хүдэлмэришэн анги түрэл партидаа, тэрэнэй туһалагша хэблэлдээ хизааргүй ехээр этигэдэг. Һанамэһээ һанал бодол тухайгаа хөөрэдэг, ямар нэгэ дутагдал зайсуулхые гуйжа, газетэнүүдтэ хандадаг.

Жэгдэ һайнаар хүдэлхэ, продукциин шанар һайжаруулха, хүдэлмэриин таба, амаралтын хоёр үдэртэй неделидэ орохо бэлэдхэл тухай газетэнүүдээр дамжуулан хүдэлмэришэн анги хоорондоо хөөрэлдэжэ байгаа. Ямаршье шухала асуудалай гарахада, газетэ тайлбарилжа үгэдэг, хэрэгтэй туһаламжа хүргэдэг гээшэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй гаргаһан үүсхэл дали жэгүүр ургаһан мэтэ хелуур таран дэмжэгдэнэ. Манай заводой урамлагша А. В. Грехневагай, мастер В. Кирилловэй үүсхэл республикын ажалшадта һайн мэдээжэ болонхой.

Совет хүн бүхэн үдэр бүри газетэ уншажа байдаг. Заводоймнай хүдэлмэришэд «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдые хүлеэн абажа, һонирхон уншана. Газетэ олон асуудал тайлбарилна. Эхэ ороной, хилын саанахи һониин тухай уншагшадтаа мэдээсэнэ. Хүдэлмэришэд газетэ саг үргэлжэ уншахаһаа гадна, республикын газетэнүүдэй редакцинуудтай холбоо барисаатай, газетын эдэбхитэй бэшэгшэд байха юм. СССР-эй Верховно Соведэй депутат Б. З. Поздеев, мэдээжэ хүдэлмэришэдэй нэгэн Е. Г. Курочкин, Социалис Ажалай Герой Н. П. Милин, залуу хүдэлмэришэн А. Воротников болон бусад газетэдэ нэгэнтэ бэшэ статья, бэшэг толилһон байха.

Газетэ хүдэлмэришэн бэшэгшэдтэй холбоо барисаа байгуулхэ, тэдэнэй тоо олошоруулха, мэргэжэл шадабарииень дээшэлүүлхэ асуудалаар ходо һонирходог, зүбшэл заабари үгэдэг, һуралсал эмхидхэдэг гээшэ. Эдэбхитэй бэшэгшэдээ хүндэлдэг, мартадаггүй. Бишье магтаал, хайрада хүртэһэн байнаб. «Правда Бурятии» газетын 10.000 номерой гараһантайнь дашарамдуулан, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэм.

Бидэнэр газетэеэ үдэр бүхэндэ хүлеэн абанабди. Газетэ манай хани нүхэр юм.

В. БАРАКОВСКИХ,
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэрилэгшэ, республикын газетэнүүдэй үнинэй бэшэгшэ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРН...

ШАХТЕРНУУДАЙ РЕКОРД

Ороной үнгэтэ металлургида Джезказганска горно-металлургическа комбинадай 55-дахи шахтын горнягууд һаяхан эгээл лэ ехэ ажалай бүтээсэ туйлаба. Халаанай турша соо хүдэлмэришэн бүхэн дунда зэргээр 12,8 тонно зэдэй руда малтажа абаа. Горнягууд шэнэ технологи хэрэглэһэнэй ашаар иимэ амжалта туйлаа.

КАРАКУМ—МҮРЭНЭЙ ДЭРГЭДЭХИ ЗАВОД

Теджендэ хлопок сэбэрлэдэг хоёрдохи заводой барилга эхилээ. Тедженскэ оазиста хлопок элбэгээр абтадаг болоһон дээрэһээ энэ заводые бодхохо шухала болоо.

Мүнөө Туркменидэ бүхы дээрээ хлопок сэбэрлэдэг 10 предприяти баригдажа байнхай. Хүдэлжэ байһан заводууд жэл бүхэндэ 540 мянган тонно түүхэй хлопок сэбэрлэжэ гаргадаг. Энэ табан жэлэй эсэстэ республика дотор 750 мянган тонно хлопок сэбэрлэгдэдэг болохо байна.

ГРУЗИИН МРАМОР

Сурамска дабаанай районда Сакастриа тосхон шадар үнгэтэ, гол түлэб улаан мраморай уурхайе геологууд элирүүлээ. Мүнөө Грузида иимэ шулуунай 50 шахуу уурхай бии. Мрамор ороной олон шэнэ барилгада хэрэглэгдэдэг, хариин гүрэнүүдтэ худалдагдадаг юм.

«ЗЭДТЭ ХАДЫН ЭЗЭН ЭХЭНЭР» УРИНА...

Нижне-Тагилай хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ нээгдэһэн малахидуудай шэнэ выставкэ П. Бажовой мэдээжэ үльгэр онтохониие Ураалай үнгэтэ шулуунуудаар тодорхойлон харуулһан шэнгеэр һанагдана. Үльгэр домогто ороһон үнэтэ эрдэни ... даар дүүргэгдэһэн ... шкатулка бариһан «Зэд... эзэн эхэнэр» экспози... дунда табигданхай. Зур... Тагилай урашуулай ... зүйлнүүд табигдаһан бай...

Малахидуудай баяли... цидэ ороной элдэб г... ерэһэн аяншалагшад, ... нууд ехэ анхарал хан...

ТҮРҮҮШЫН ТАРЯА Т...

Узбекистанай урда т... хынуудһаа тушаан аба... нуудта июниин 5-да ... ургасын таряан эльгээг... кентын, Сырдарьинска,... дарьинска, Бухарска об... дай механизаторнууд ... хуряажа ороо.

АВИАЦИОННО ДВИГАТЕ... ГАЗАР ДЭЭРЭ ХЭРЭГ...

Самолёдуудта саашан... лэгдэхэ шадалаа бараһа... на ба турбовинтнэ авиа... нүүд манай ороной ара... да бүри олоор хэрэглэг... жо байна. Жэшээлхэдэ, ... но двигательнүүд Балтик... түмэр замда саһа хүр... дэ хэрэглэгдэдэг байха... нэй ашаар жэлэй турша... мянга гаран түхэригэй ... лагдана.

МУУДАДАГГҮЙ РЕ...

«Хинол-эд» гэжэ орһ... —түрүүшын тонно хи... резиниковско химическа... та бүйлүүлан гаргагда... досые резинэдэ багах... хэдэ, автомобильна ш... нилээд элисэгүй бүх... Хэдэн арбаад тонно хи... прияти жэл бүхэндэ г... на.

ЭРИЛТЭ, ХҮДӨӨ АЖАХЫН ЗАВОДОЙ ЗОРИЛГО

1965 оной март соо үнгэргэгдэһэн партиин ЦК-гай Пленумһээ хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, тэрэнэй материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ талаар үнгэрһэн гурбан жэлэй хугасаада горитой алхам хэгдээ гэжэ Коммунис парти болон совет арад ханамжатайгаар тэмдэглэнэ.

Сэлэн-Дүүмын заһабариин-механическа завод хүдөө ажахын эрилтэ хангаха, колхоз, совхозуудта хэрэгтэй түхеэрэлгэ бүтээхэ предприяти болонхой. Энээнһээ урда манай завод бүтээн гаргадаг продукцяараа суутай болоһон, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдтэй промышленна предприятинуудай нэгэн байһан. Модо болбосоруулгын станогууд хилын саанахи оронуудта эльгээгдэжэ, заводой нэрэ соло дурдуулдаг байгаа.

Теэд ажабайдалнай ходо хубилжа, манай урда ондоо эрилтэ, зорилгонуудые табина ха юм. Техникын хурдан түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта ондоо түхэлэй шэнэ түхеэрэлгэ, машинанууд хэрэгтэй болоно. Урдань манай эндэ бүтээгдэдэг модо болбосоруулгын станогууд ондоо түхеэрэлгээр һэлгэгдээ. Заводой коллективэй урда ондоо зорилго, шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ эрилтэ табигдаа.

Шэнэ юумэ нэбтэрүүлхын, үйлэдбэреэ шэнээр байгуулхын тула юу хэхээ эли тодоор мэдэхэ шухала. Харин заводой шэнэдхэн байгуулагдаха болоод байхада ямар зүйлэй продукциин бүтээгдэхэнь саг соогоо элирүүлэгдээгүй байгаа. Завод нэгэ мэдэлһээ ондоо мэдэлдэ үгтэжэ, хэдэн янзын продукци бүтээжэ үзэһэн юм. Автомашина, трактор заһабарилһан, башенна крануудай лебедкэнүүдые хэжэ эхилһэн, хүдөө ажахын машинануудай запасной частьнуудые бүтээһэн байна.

Һүүлэй табан жэл соо заводой бүтээдэг продукци хэды дахин һэлгэгдэжэ, ондоо бололжо байгаа. Энэ ушарһаа үйлэдбэриин ёһо гурим хэды дахин хубилгагдаа, заводой экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ һаад ушаруулагдаа.

«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй мэдэлдэ үгтэһэнэйшье удаа заводой бүтээн гаргаха продукци хубилһан байна. Хүдөө ажахыда хэрэгтэй автопоилка, Р65-4 түхэлэй модо хюрөөдэлгын рама, трактор, автомашинын деталь уугаха машина, полевой вагон-гэр бүтээхэ даабари абтаа. Мүнөө түс предприятиин бүтээхэ гол зүйл юуб гэхэдэ, модо хюрөөдэлгын рама, полевой вагон-гэр, автопоилка болохо юм. Завод вагон бүтээлгын, механо-хабсаралгын, шэрэм шудхалгын гол цехүүдтэй. Табан жэлэй гурбадахи жэлэй туршада бүхы дээрээ 3 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

Сэлэн-Дүүмын заһабариин-механическа завод РСФСР-эй «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй предприятинуудай тоодо мүнөө оролсоно. Эндэ бүтээгдэһэн продукци Россин Федерациин олон область, хизаарнуудта эльгээгдэдэг. Полевой вагон-гэрнүүдые Федерациин гурбан (тэрэ тоодо Сэлэн-Дүүмын завод), модо хюрөөдэлгын рамануудые оройдоо хоёр предприяти бүтээдэг. Тиимэһээ заводой продукциин олон зүг тээшэ эльгээгдэжэ байһаниинь ойлгосотой.

1968 ондо заводой үйлэдбэриин түсэб эртээнһээ хараалагдаа. Жэлэй түрүүшын һараһаа коллектив эршэ зориг гарган, түсэбөө дүүргэжэ байна. Январь-февраль һарануудта 1967 оной дутагдал усадхагдаа гэжэ хэлэхээр. Мартын түсэб 106,3 процент, апрелиин даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Хүдэлмэришэд май һарын туршада һайнаар ажаллаа.

Мүнөө заводой коллектив үйлэдбэреэ, өөһэдынгөө ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, жэгдэ һайнаар хүдэлдэг болоо. Энэнь коллективтэ ехэ удха шанартай юм. Урдань түсэб хубилгагдажа, ондо ондоо продукци бүтээн гаргаха даабари абажа байхадаа, тэбдэхэ яараха, амаралтын үдэрнүүдтэ, халаанай һүүлээр хүдэлхэ ушар гарадаг байгаа. Иимэ байдалда ороһон коллективтэ элдэб бэрхэшээл, шиидхэгдээгүй асуудал гарадаг һэн. Мүнөө урдахи жэлнүүдэй дутагдал усадхагдажа байна.

Заводой коллектив түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл бэелүүлжэ эхилээ. Саашадаашье жэгдэ һайнаар хүдэлхэ, гүрэндөө ашаг олзо оруулха, продукциин шанар һайжаруулха арга боломжонууд тодорхойлогдоно. Шэнэ гуримда орохо бэлэдхэлдэ бүхы хүдэлмэришэд хабаадалсана. Тэдэнэр мэргэжэл шадабараа дээшэлүүлнэ, техническэ минимумэй кружогуудта һуралсана, экономико шудална.

Полевой вагонуудай, модо хюрөөдэлгын рама, автопоилкануудай шанар һайжаруулхын тула хэрэглэгшэдэй, колхоз, совхозуудай эрилтэ элирүүлэгдэнэ. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хабар-намарай ажалай халуун үе сагта байрлаха вагонуудые аятай зохид, таарамжатай бэлгохо, мүн газаа талыень гоёон шэмэглэхэ талаар зарим тэды ажал хэгдэжэ эхилээ.

Завод продукци бүтээн гаргахын тула хэрэгтэй материалаа ондоо тээһээ, мүн республикын зарим предприятинуудһаа абадаг. Модоной зүйлнүүд гол түлэб республика сооһоо абтана. Түмэр болон ондоо зүйлнүүд бусад хизаар, областьнуудһаа асарагдана. Заримдаа хэрэгтэй материал саг соогоо абтанагүй, тиимэһээ заводой ажалда һаад тохёолдоно. Шэнэ гуримда ороходо иимэ дутагдал ехэ һаад ушаруулха юм. Заводые материалаар хангадаг предприятинуудтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ, материально-техническэ хангалга һайжаруулха асуудалда заводой коллектив ехэ анхарал хандуулна.

Түсэблэлгын болон экономическа урмашуулгын шэнэ гурим бэелүүлхэ бэлэдхэлэй, ондоошье ажал хэгдэжэ байна. Гол фонднууд шалгагдана, үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулагдана.

Шиидхэгдээгүй олон асуудал коллективэй урда табигданхай. Энэнь ойлгосотой. Заводой үйлэдбэри шэнээр эмхидхэгдэжэ, хүдөө ажахын эрилтэтэй тааруулан ажал эмхидхэхэ хэрэгтэй болоо. Тиимэһээ олон бэрхэшээл дайралдана. Эдэ бэрхэшээлнүүдые дабан гараха, шиидхэгдээгүй асуудалнуудые шиидхэхэ, хүдөө ажахыда хэрэгтэй продукци бүтээн гаргаха хүндэтэй зорилго заводой коллективэй урда табигдаа. Энэ зорилгоёо шиидхэжэ шадаха байһандаа манай коллектив батаар этигэнэ.

Заводой хүдэлмэришэд республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөөндэ оролсонхой. Энэ жэлэй түсэбһөө гадуур табан полевой вагон-гэр, модо хюрөөдэхэ Р65-4 түхэлэй табан рама, мүн ондоошье продукци бүтээхэ гэжэ тэдэнэр хараалаа.

А. АШИХМИН.

КОМИ АССР. «Сияние Севера» газопроводой Вуктыл-Ухта гэжэ 200 километр утатай участогай туршалга хэгдэжэ байнхай. Зураг дээрэ: газопроводой соргонуудые хабсаргадаг машинист Иван Харыбин ажал дээрээ. ТАСС-ай фотохронико.

НЭРЭТЭЙ ТҮРЭТЭЙГӨӨР...

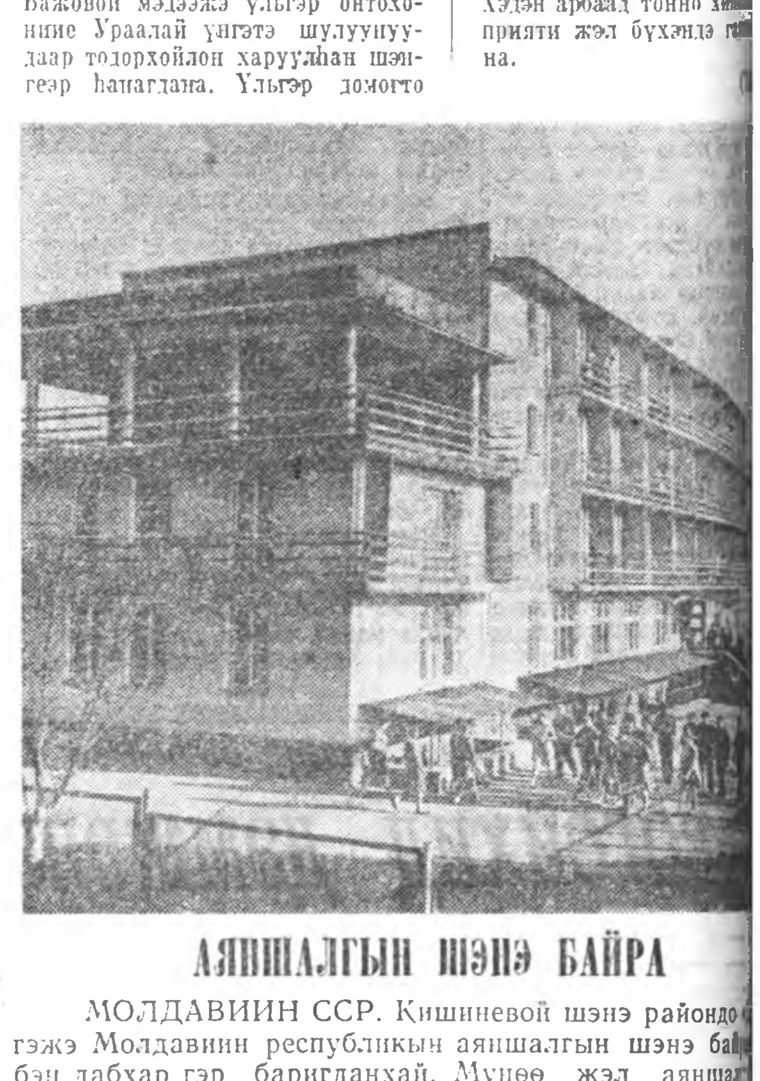
В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө мүрысөөн «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. Байгалай леспромхозой хүдэлмэришэд табан жэлэй гурбадахи жэлдэ абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэдэг юм. Тэдэнэр модо бэлэдхэхэ, зөөхэ таба һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээ. Байгалай модошод 171 мянган кубометр модо зөөгөөд, һарын эсэс хүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө таба мянган кубометр модо оруулаа. Тэрэ модоор хоёр байратай 50 гэр барижа боломоор.

Леспромхозой коллективтэ, модоной пунктнууд, мастерска участогууд, бага комплексно бригаданууд болон доодо складууд дээрэ ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэдэггүй нэгэншье хүнтэй ушархагүйбди. Модошодой ажалай бүтээсын дээшэлһэнэй ашаар дүрбэ һарын туршада хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 17 кубометрээр дээшэлээ гэхэ гү, бүхы дээрээ 277 кубометр модон бэлэдхэгдэһэн байна.

Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, доодо складай бригаданууд ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Ажахын тоосоондо олонхи бага комплексно бригаданууд оронхой. Мүнөө трактористнууд, модо унагаагша бүхэн хэдэн арбаад килограмм горючи, запасной часть, трос болон бусад материал алмана.

Леспромхоздо ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ хүнүүд олон. Жэшээнь, нүхэр Михаил Трифонович Томсон леспромхозой эрхим жолоошон юм. Тэрэ хадаа СССР-эй Ой модоной, целлюлозно-саарһанай, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаба. Нүхэд Ф. Ф. Чеверкалов, Н. В. Поляков, Н. А. Козлов, А. И. Хмелев гэгшэдэй даадаг бага комплексно бригаданууд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэд. Эдэ бригаданууд таба һарын туршада түсэбһөө гадуур 1000—1500 кубометр барилгын модо голдо оруулаад байна.

М. ТЮРНЕВ.

АЯНШАЛГЫН ШЭНЭ БАЙРА

МОЛДАВИИН ССР. Кишиневой шэнэ районд... гэжэ Молдавиин республикын аяншалгын шэнэ ба... бэн дабхар гэр баригданхай. Мүнөө жэл аянша... байрада ороноймнай олон городуудһаа 3 мянгаһаа ... хүдэлмэришэд ерэжэ амарха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... гэжэ аяншалгын байрын гол корпус.

ТАСС-ай фото...

...УРЯАД ...ОНОЙ ...ОВЕТ ...ЛЭЛЭЙ ... ЖЭЛ

...орондомнай большевик ...ихан байгуулагдаһан... 50 жэлэй ой гүйсэ... арамла манай респуб... авда Бурятии», «Буряад ...ряалай залуушуул» бо... тоото аймагуудай газе... бүтээһэн, эмхидхэһэн ...омогорхон, баясангүй... маар бэшэл!

...сагай мандахатай хам... ронойимнай, тэрэ тоо... ймнай бүхы заха хи... большевик хэблэлэй дү... юстоо. Граждан дайнай ... социалис байдал тог... ысэлтэ сагта, индуст... коллективизаци, шэнэ ...йгуулгын дабшалтада, ...о хамгаалгын дайнай, ... шэрүүн жэлнүүдтэ, ...айгуулгын мүнөө үеын ... ёһотойл олониитын ...ст, агитатор, эмхидхэг... газетэнүүд болотоор

...нэн ажалшадай социа... улам үргэдхэн эмхид... хүнүүдые коммунис ...аар хүмүүжүүлхэ хэ... лэй илангаяа габьяатай ...ь гэршэлэн, манай Түн... гай жэшээһээ хэды то... дурдамаар.

ОЛОНИИЕ ҮҮДХЭГШЭ ХҮСЭН

Хамтын хүдөө ажахые машина, техникээр оньһожоруулжа байһан гушаад онуудай һүүл. Түрүүшын эхэнэр комбайнернуудай нэгэн Дулма Баторова «Коммунар» комбайнаар нормын ёһоор 10 гектар хадахын орондо, 15—20 гектар үдэр бүри хуряажа суурхаба. Аймагай газетэ нүхэр Баторовагай хүдэлмэриин дүй дүршэл дэлгэрэнгыгээр толилбо. Эрхим комбайнерай үүсхэл республикын газетэнүүд халуунаар дэмжэжэ, «Үндэр бүтээсэтэй, эрхим шанартай хуряалгын түлөө тэмсэе» гэһэн Дулма Баторовагай уралал бэшэг бүхы Буряад орон доторoo тунхаглагдаа һэн. Үдэрэйнгөө даалгабари хоёргурба эбхэжэ хүдэлхын түлөө социалис мүрысөөн республикын бүхы комбайнернуудай дунда айхабтар үргэнөөр дэлгэрээ бэлэй.

Дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ хаанашье техникэ, машина хомор һэн. Хүдөө ажалай шухала хүдэлмэринүүд ехэнхидээ мори унаагаар, гар хүсөөр хэгдэдэг тэрэ үедэ Түнхэн нютагай залуу хүбүүд Иван Далбинов, Михаил Мэлзенов, Сандан Танхаев гэгшэд морин косилкаар, гар хажуураар ехэ үбһэ сабшахын, тарянай олон боолто боохын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар газетэнүүдтэ нэмэл бэшэгүүдээ толилуулжа, бүхы республика дотороо суурхаа бэлэй. 1946 оной зун «Иван Далбиновай үүсхэлээр» гэһэн юрэнхы гаршагтүйгөөр республикын газетэнүүдэй нэгэшье номер гарадаггүй һэн гэжэ элихэн һанагдана. Иван Далбиновай жэшээгээр республикымнай колхоз, совхозуудта морин косилкашад үдэртөө 8—10 гектар хүрэтэр үбһэ ногоо сабшадаг, даалгабаряа хоёр-хоёр хахад дахин үлүүлдэг болоо һэн. Гар хажууршан Михаил Мэлзенов үдэртөө 3 гектар хүрэтэр ногоо унагаадаг бэлэй. Тиихэдэ Сандан Танхаев гансааран 5 мянга хүрэтэр тарянай боолто боожо, нормоёо таба эбхэжэ, республикын олон мянган боолтошодые урагшань дахуулдаг байгаа.

Эдэ мэтэ эрхим түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын түлөө хэблэлэй үүргэ урданьшье, мүнөөшье, саашадааша зайлашагүй шухалань элитэ.

Манай «Саян» газетэ 37-дохи жэлээ хэблэгдэнэ. Энэ саг соо газетымнай хэһэн хүдэлмэриин ашаүрэ аймагаймнай экономикын, культурын ехэ хүгжэлтэдэ бии гэхэдэ эндүүгүй. Манай хүдэлмэридэ нютагай партийна, совет болон ниитын бусад эмхинүүд ехэхэн туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг. Пая гаран эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэд газетэтэймнай халуун барисаатай.

Мүнөө шэнэ табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн бүгэдэ арадай мүрысөөндэ ажалша түмэниие эмхидхэн элсүүлхэ, арад зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, ажалай түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, али нэгэн дутагдалнуудые шүүмжэлэн усадхаха талаар газетэнүүдэй үүргэ, зорилго улам дээшэлжэ байнхай. Мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр ажаллахын тула манай газетын коллектив, олон тоото хүдөө бэшэгшэднай бүхы хүсэ шадалаараа оролдоно, оролдохошье.

Д. ЦЫРЕНОВ,
Түнхэнэй аймагай «Саян» газетын редактор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын типографиин цинкограф П. Мункоев ажалдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряад үнэн» газетын редакциин үнинэй корректор Н. Цыренова.
Э. ЛАПИНАЙ фото.

ХУБИТАНЬ УГАА ЕХЭ

Россида Совет социалис гүрэнэй тогтоһоной һүүлээр 7 һара болоод байхада манай Буряад орондо түрүүшын большевик газетын бии болоһониинь угаа омогорхолтой байна. Энэ үнгэрһэн 50 жэлэй туршада газетэмнай Совет гүрэн түрые бэхижүүлхэ, арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүдэлмэришэд, колхозно тарияшад, интеллигенци болон залуушуулые элсүүлхэ талаар областной партийна организациин найдамтай туһалагшань байһанаа харуулаа.

Манай орон дотор болоһон асари ехэ социалис хубилалтанууд, промышленность болон хүдөө ажахын гайхамшагта хүгжэлтэнүүд газетымнай гол темэ болоһон байха юм.

Парти болон правительствамнай колхоз, совхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, экономикыень хүгжөөхэ асуудалда онсо анхарал табижа, хэдэн олон хэмжээнүүдые бэелүүлһэн байна. Нэн түрүүн хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ гурим хубилгагдаһан, гүрэнэй худалдан абадаг сэн дээшэлүүлэгдэһэн, колхоз, совхозуудай үйлэдбэридэ ажахын тоосоон хэрэглэгдэдэг болоһон, колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд материальна талаар горитой урмашуулагдана.

Эдэ бүгэдэ манай республикыншье хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ ехээр нүлөөлһэн байха юм. Газетэмнай энэ ехэ хүдэлмэриие үнэншэмэ һайнаар харуулжа шадаа.

Һүүлэй үедэ «Правда Бурятии» газетэдэмнай хүдөө ажахын асуудалнуудаар эрдэмтэдэй гүнзэгы удхатай статьянууд, Кабанскын аймагай совхозуудта, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыда, Охин-Булагай совхоздо ажахын тоосо нэбтэрүүлжэ байһан дүй дүршэл зохидоор бэшэгдэһэн.

Мүн Эрхүүгэй, Свердловскын областьнуудай ажахынуудта ажал зүбөөр эмхидхэхэ талаар бии байһан дүршэл угаа һонирхолтой. Тэрэниие газетэдэ толилжо, республикынгаа колхоз, совхозуудта тэрэ дүршэл нэбтэрүүлхэдэ нилээд туһа хүргэһэниинь элитэ.

1967 ондо үбһэ, тарая хуряалгын үедэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүд хэблэлэй шан тогтоожо, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэниинь һайшаалтай. Энэ мүрысөөндэ республикымнай колхоз, совхозуудай олонхи бригада, звено оролсоһон юм. Тэрэнэй ашаар тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха хүдэлмэри нилээд урагшатайгаар үнгэрһэниинь элитэ.

Газетэмнай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй нягта холбоотой байха зуураа, мүн эрдэмтэдтэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй үргэн харилсаатай. Энэнь редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосотойгоор ажаллаһанай аша үрэ мүн.

Юрэдөө «Правда Бурятии» газетын хуудаһануудта хүдөө ажахын шухала асуудалнууд, илангаяа экономическа хүдэлмэри нарижуулан һайжаруулха тушаа хододоо бэшэгдэжэ байдаг. Энэ һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, мүнөө үе сагта колхоз, совхоз, аймаг бүхэнэй хүдэлмэриин сэгнэлтэ гансахан хэды шэнээн продукци абтаһаар тодорхойлогдодог бэшэ, харин гол түлэб хэр ашаг үрэтэй байгааб, гаргашань ямар бэ гэжэ харадаг байна. Үйлэдбэридэ гаргашалагдаһан түхэриг бүхэниинь ямар ашаг үрэ үгөөб гэжэ тоологдоно ха юм.

Энэ асуудалтай дашарамдуулан, ажахын тоосоое, гансахан таряан болон мал ажалда хэрэглэхэ бэшэ, мүн машинно-тракторна мастерскойнуудта нэбтэрүүлхэ тушаа бэшэжэ байхые «Правда Бурятии» газетынгаа редакцида хүсэхэ дуран хүрэнэ. Яахадааб гэхэдэ, мүнөө үедэ трактор, комбайн, автомашина бүхэниие аша үрэтэйгөөр хэрэглэхэ гээшэ айхабтар шухала хэрэг болоно бшуу.

Хонин ажал—республикымнай хүдөө ажахын гол һалбари гэжэ тоотой. Тиимэһээ манай республикын эрхэ байдалда хонишодой ажал яажа эмхидхэбэл зохисотойб, отарада хэды хони байлгабал һайн бэ, хонишодто техникэ, бэлшээри, сабшалан даалгаха гэхэ мэтэ асуудалнуудые газетэдээ үргэнөөр табихаар байна.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтээ творческо шэнэ амжалта түйлахыень «Правда Бурятии» газетынгаа коллективтэ энэ баярта үдэр хүсэнэб.

И. ХАРЖЕЕВ,
«Правда Бурятии» газетын штатнабэшэ корреспондент, республикын хүдөө ажахын туршалгын станциин экономикын таһагые даагша.

МАНАЙ ГАЗЕТЫН ТҮҮХЭЬЭЭ

...арадай түрэл хэлэн дээрэ гараһан эгээн ...большевик газетэ «Үүр» байгаа. Тэрэ ...сентябрьда Эрхүү хотодо гараһан. Редак... ...ожэ чех уран зохёолшо-коммунист Ярос... ...байһан юм. 2500 хэһэгээр, монгол үзэг ...ндэһэн бэлэй (энэ газетэ тухай мэдээсэл ... хоёрдохи хуудаһанда уншагты).

* * *

...буряад хэлэн дээрэ гараһан үшөө нэгэ ...газетэ «Шэнэ байдал» болоно. Тэрэниие ...автономито областиин Управлениин Пре... ...гаха гэжэ 1921 оной декабрнин 1-дэ тог... ...1921 оной декабриин 20-до Шэтэдэ оло... ...н түрүүшын буряад газетэ «Шэнэ бай... ...нэрэтэйгээр хоёр долоон хоногто нэгэ да... ...эхилээ.

Энэ газетэ РКП(б)-гэй национальна политикые буряад арад зондо ойлгуулха, РСФСР-эй болон ДВР-гэй правительствын тогтоол, шиидхэбэринүүдые, хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэһэн юм.

1922 оной майн 1-һээ энэ газетэ долоон хоногто нэгэ дахин 1000 хэһэгээр гарадаг болоо.

Һүүлээрнь «Шэнэ байдал» газетэ Буряадай автономито областиин ревкомой орган болоо.

1923 оной октябриин 10-һаа «Шэнэ байдал» газетэһээ уг залгамжалан, «Буряад-Монголой үнэн» газетэ гаража эхилээ.

1958 ондо манай республикын нэрын һэлгэгдэхэдэ, «Бурят-Монголой үнэн» газетэ «Буряад үнэн» гэжэ нэрлэгдээ.

...КОМПАРТИИН ...ЭДҮҮЛГЭ

... (ТАСС). Сенатор Ро... ...ан ами наһые хорлоһо... ...рюусалгатай бүхы хү... ...дээр элишэлхые ба ...агые эсэстэнь хүргэ... ...Штадуудай Коммунис ...н.

...циональна түрүүлэгшэ ...най, генеральна секре... ...ой гар табиһан Комму... мэдүүлгэ соо иигэжэ ...лбоото Штадуудта хэг... ...лга хюдалгын кампани ...аризмын ба расизмын ...эргүү хараа болол ямар ... баримталдаг ниитын ...ябуулагшадта эсэргүү... ...гдэнхэй».

...дэжэ байдаг элэ алалга ...ээрхэг түримхэй дай... ...ын политикаһаа улам... ...эг хүсэрхэлгын, шэ... ...адалай, хүнэй абари ...айран уналгын үзэглэ... гээд США-гай Компар... ...соо хэлэгдэнэ.

...мышленна бүлэгэй ...уламжалан, хүсэрхэлгэ ...байдал бии болоно, хэ... ...хүдэлөөнүүд дэлгэрнэ. ...алга ябуулганууд Сьет... ...лээр хороо гаргалгын ...ээрхэг ябуулгын нүгөө ...болоно гээшэ.

...да хүргэдэг, доройтон ...энэ замаар Холбоото ...ажа байгаал сагта хү... ..., шэрүүн шанга аашa ...алга хюдалга үргэлжэ... ...айхал.

... ба нютагай органуу... ...ээр хандалга гү, али ...аруунай үзэл хэтэрмэ ...аг хархис этэгээлүү... ...оор нэбтэрһэн хуули... ...уулгэдэ хабаадалсалга ...лжэ үгэнэб гэхэдэ, ...мэ гэмтэ ябуулгануу... ...е хоридоггүй, харин ...аг байна гээшэ ха.

РОБЕРТ КЕННЕДИИН НАҺА БАРАҺАНАЙ ҺҮҮЛЭЭР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сенатор Роберт Кеннедиин наһа бараһанһаа уламжалан, американецууд гүнзэгы ехээр һанаа сэдьхэлээ хүдэлгэбэ. Президент Джонсон Вашингтондо һүүхи үгэ хэлэхэдээ, наһа бараһан сенаторай гэр бүлынхидтэ шаналалаа мэдүүлээ. Июниин 9-нэй воскресениие национальна шаналал гашуудалай үдэр гэжэ тэрэ соносхоһон байна.

Р. Кеннедиин алуулһан тушаа Америкын олон политическэ ажал ябуулагшад мүн мэдүүлгэнүүдые хэһэн байна. Имагтал гэм хэжэ болохоор оршон байдалай орон дотор тохёолдоод байһанда һанаагаа зоболгынь тэдэнэй хэлэһэн бүхы шахуу үгэнүүд соо дуулдаһан байха юм.

Демократическа партиһаа президентын тушаалда өөрынгөө кандидатурые дэбжүүлхэ гэжэ оролдожо байһан вице-президент Губерт Хэмфри иигэжэ мэдүүлээ: «Манай дунда бодолгүйгөөр гаргагдадаг үзэн ядалгые эсэслэн зайсуулхын тулада манай наци хүсэ шадалтай, сэсэн ба этигэл түгэс байжа шадаха гээшэ гү».

Президентын тушаалда республиканецуудһаа орохые оролдогшодой нэгэн Никсон Нью-Йоркдо үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Кеннедиин наһа баралга «тэрэнэй бүлэдэ, мүн нацида угаа ехэ уйдхар гашуудалта ушар болоно. Иимэ уйдхар гашуудалта ушарнууд һүүлэй үедэ даншье олоор үзэгдэһэн байна бшуу».

Роберт Кеннедиин бэе самолёдоор Нью-Йорк абаашагдаа, Святой Патригай кафедральна сүмэ соо табигдаа. Хүн зоной шаналан ёһололго субботодо болохо байна. Тэрэнэй һүүлээр сенаторай бэетэй хуурсаг поездоор Вашингтон абаашагдаха.

Алууршын һомондо дайрагдажа, 1963 ондо наһа бараһан президент Джон Кеннедиин бэеын хадагалагдаһан Арлингтонско кладбищи дээрэ хүдөөлэлгэ болохо байна.

Л. ЛОНГЫН МЭДҮҮЛГЭ

РИМ. (ТАСС). «Р. Кеннедиие хорлоһон тухай мэдээсэл политическэ тэмсэлэй зэбсэг болоһон хархис хүсэрхэлгын, хорлолгын ба алалга хюдалгын ябуулганууд дахяад дабтагдана гэжэ һанаагаа зобон хаража байһан бүхы үнэн сэхэ хүнүүдэй, демокрадуудай уур сухал хүргэнгүй байжа шадахагүй» гээд Италиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луиджи Лонго мэдүүлээ.

«Эдэ ябуулганууд оршон байдалай шахардуу шанга боложо байһые, мүн социальна бэрхэшээлнүүдэй шангадажа, американ ёһо гуримда бэрхэшээлнүүдэй тохёолдожо байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ» гээд Л. Лонго заагаа. «Хэтэрмэ ба харюусалгагүй этэгээдүүдэй баалалта ба хүтэлбэрээр хамааралсалгын ба ээрхэг түримхэй ябадалай түбэгтэй политикые дэлхэйн олон орондо бэелүүлжэ байдаг Америкын Холбоото Штадууд шэнги ехэ оронда иимэ баримтануудай үзэгдэжэ шадаха байһанда һанаагаа зобожо байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхые бидэнэр хүсэнэбди».

«Эдэ бүгэдэ Америкэтэй холбоо байгуулха политика ба энэ ороной мэдэлдэ оролго манай орониие, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай хэрэгые ямар ехэ аюулда хүргэжэ болохоб гэжэ бидэндэ шэнээр харуулна» гээд Л. Лонго онсолон тэмдэглэһэн байна.

УРШАГТА МУУХАЙ ДАЙН БАЙЛДААЕ БУРУУШААЛГА

ВАШИНГТОН. Вьетнамда американ правительствын хэжэ байһан дайн байлдаае американ мэдээжэ экономист, «Американецууд—демократическа ябуулганудай тала баригшад» гэжэ организациин национальна түрүүлэгшэ Джон Гелбрейт буруушааһан байна. Вьетнамай хэрэгүүдтэ США-гай хамааралсалгые «угаа таарууугүй алдуу эндүү» болоно гээд хэблэлэй национальна клубта үгэ хэлэхэдээ, Гелбрейт тэмдэглэһэн байна. Налог дээшэлүүлхэ гэжэ правительствын хараалжа байһаниинь Вьетнамда США-гай хэжэ байһан дайн байлдаантай холбоотой гэжэ заагаад, энэ дайн байлдаае дары түргэнөөр болюулха, Урда Вьетнамһаа американ сэрэгүүдые гаргаха тухай Гелбрейт эрилтэ хээ.

КОПЕНГАГЕН. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгые буруушааһан аяншалга Данида хэгдэбэ. «ДРВ-е бомбодолгые болюулха!», Вьетнамһаа США тонилон ошог!» гэһэн уряануудые, улаан тугуудые ба урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын тугуудые бариһан демонстрантнуудай ехэ колонно Хиллеред городһоо гараад, Даниин ниислэл хүрэтэр аяншалга хээ. Американ посольствын байшангай дэргэдэ олон мянган хүнэй хабаадалгатай манифестаци болоод, Даниин эб найрамдалай тала баригшадай аяншалга дүүрэһэн байна.

ГУАЯКИЛЬ. Вьетнамай асуудалые вьетнамайхид өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой гээд Экуадорой вице-президент профессор Хорхе Савала Бакерисо мэдүүлээ.

(ТАСС).

...ВА ВАРАДА ...ООРОНДЫН ...ИВАЛЬ НЭЭГДЭБЭ

...АРА. (ТАСС). Улас... ...заншалта кинофести... ... 5-да эндэ нээгдэбэ. ...Итали, Испани, Инди, ...ткэ Союз, США, Фран... ...словаки, Чили ба Шве... ...һан 24 фильм кон... ...гада табигдаха юм. ...дуур 20 гаран кино... ...гдаха. Ю. Райзманай ...най хүн», Ю. Караси... ...ургаан» гэжэ филь... ...кинематографи харуул...

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ ХИЛЫН ЦААНАҺАА РАДИО

Уласхоорондын профсоюзна центрнүүдэй уряа

ПРАГА. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федераци, Профсоюзуудай бүхэафрикан федераци хадаа израиль ээрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхаха зорилгоор араб арадуудай гаргажа байһан хүсэлэл оролдолгые улам бүри шангаар дэмжэхыень уряалан бүхы дэлхэйн ажалшадта, профсоюзуудай гэшүүдтэ хандаа.

Америкын армиһаа солдадууд зугадана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Вьетнамдахи дайн байлдаанда эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон США-гай армиһаа зугадаһан үшөө нэгэн американ солдат политическэ шалтагаанаар Швецидэ байха болобо. Хамта дээрээ 59 американ солдат энэ орондо бэеэ нюужа байдаг гээд ЮПИ агентство Стокгольмһоо мэдээсэнэ.

„Скорпион" олдобогүй

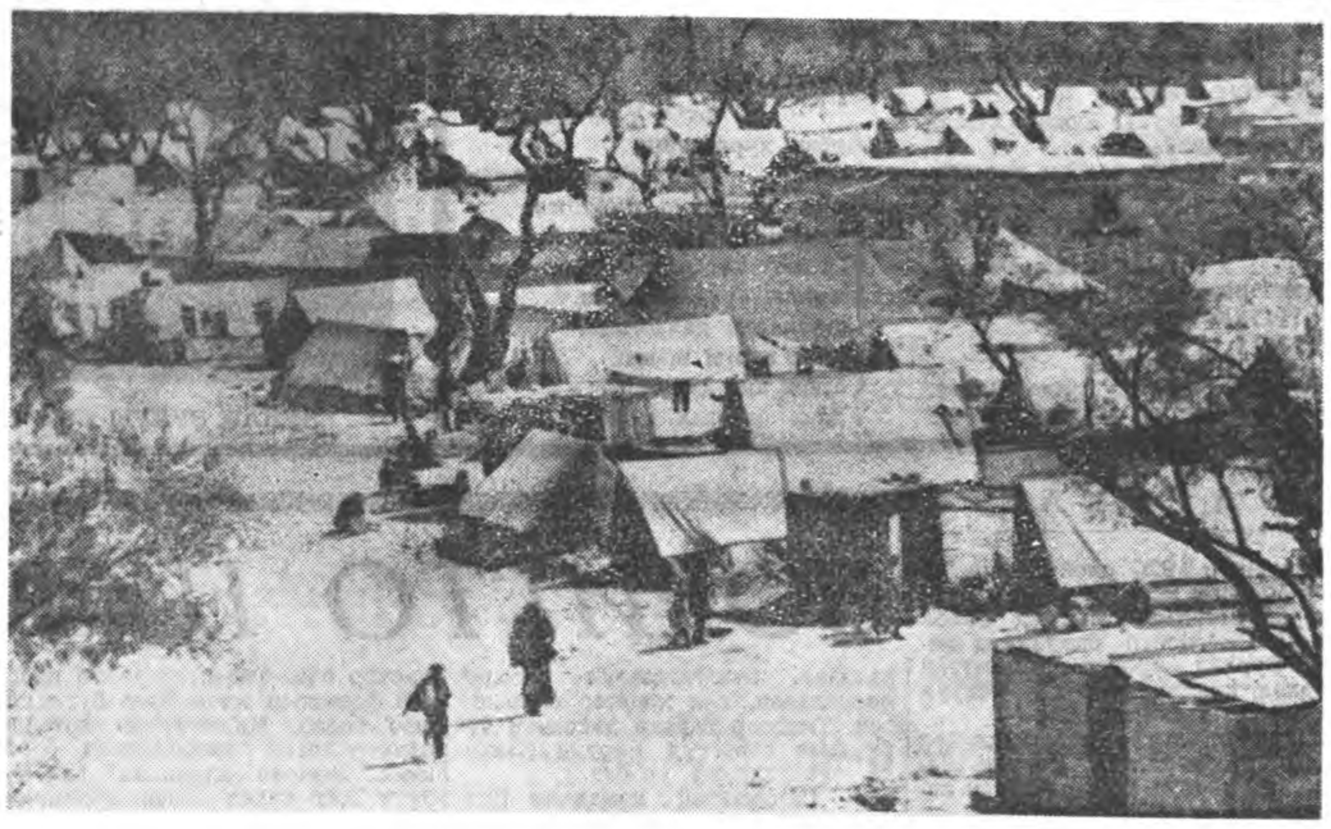
ВАШИНГТОН. (ТАСС). 99 хүнэй һуужа ябаһан «Скорпион» гэжэ уһан доогуур ябадаг атомна онгосо «хосорон һалаа» гэжэ мүнөө тоологдодог болобо. Энээн тухай США-гай далайн-сэрэгэй министерство тусхайтаар соносхоһон байна.

Уһан доогуур ябадаг онгосые һүүлшын арбан үдэрэй турша соо наринаар бэдэрэлгын үедэ, «Скорпионой» ямаршье мүр сараа элирүүлэгдээгүй, тиимэһээ энэ онгосо «Атлантиин далайн гүн гүнзэгыдэ хосороо» гэһэн тобшолол Пентагон хэһэн байна гээд далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй штабай начальник адмирал Томас Мурер мэдүүлээ.

„Иомиури": США—алалга хюдалгын, хүсэрхэлгын үүр

ТОКИО. (ТАСС). Лос-Анджелестэ сенатор Роберт Кеннедиие хорлоһон ушарые Японой олон томо газетэнүүд тайлбарилһан байна.

Лос-Анджелестэ болоһон харата муухай ушар бүхы дэлхэйе дахяад доһолгобо гээд «Иомиури» газетэ бэшэнэ. Роберт Кеннедиин ами наһые хорлолго гансахан «Кеннедиин гэр бүлэдэ уйдхартай ушар» болоно бэшэл. США алалга хюдалгын, хүсэрхэлгын үүр болоо бэшэ гү гээд газетэ асууна.

АРАБАЙ СИРИИН РЕСПУБЛИКА. Израилиин ээрхэг булимтарагшадай эзэлэн абаһан районуудһаа хэдэн мянган арабууд намнагданхай. 5000 гаран таряашад Суммадахи лагерьта байлгагдана.
АДН—ТАСС-ай фото.

А. Морын правительство тушаалһаа бууба

РИМ. (ТАСС). Италиин Министрнүүдэй Соведэй заседаниин ойро зуура болоһоной һүүлээр А. Морын правительство конституциин ёһоор тушаалһаа бууха гэжэ июниин 5-да шиидхэбэри гаргаһан байна. А. Моро республикын президент Дж. Сарагат гэгшэдэ орожо, тушаалһаа бууха тухай мэдүүлгые тэрээндэ барюулаа.

Президентын канцеляриин мэдээсэлэнэй ёһоор үдэр бүриин хэрэгүүдые эрхилжэ байхын тулада сөһэдынгөө тушаалда мүнөө дээрээ үлэхыень А. Моро ба тэрэнэй ханинарые Дж. Сарагат гуйһан байна. Сенадай түрүүлэгшээр июниин 5-да һунгагдаһан гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Фанфаниин тушаалһаа буулгые президент зүбшөөгөөд, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй уялгые бэедээ даажа абахыень А. Мородо даалгаа.

Шэнэ правительство байгуулха зорилгоор президент Сарагат июниин 6-һаа политическэ зүбшэлнүүдые хэжэ эхилээ.

Израилиин ээлжээтэ харата ааша

КАИР. (ТАСС). Адаси шадар (Иордан мүрэнэй нугын хойто талын хуби) байһан иордан сэрэгүүдые израиль сэрэгүүд июниин 6-най углоогуур пулемёдуудаар буудаа гээд иорданиин армиин түлөөлэгшэ Амманда мэдүүлһэн байна.

МЕН агентствын корреспондентын Амманһаа мэдээсэһэнэй ёһоор буудалдаанай болоһонһоо уламжалан, Израилиин талаһаа нэгэ хүн алуулһан гү, али шархатаһан байна. Иорданиин тала хохидолдо ороогүй.

БЭЕЫН ХЭМЭЛ ОРГАНУУД

ГЛЕБ СОЛОВЬЕВ,
СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн-корреспондент, СССР-эй Элүүрые хамгаалха министерствын Клиническэ, туршалга хэдэг хирургиин институдай директорэй орлогшо

Үглөөдэр ямар үдэр болохоб гэжэ мэдэхын тула заримдаа үнгэрһэн үдэрөө һанахада туһатай байдаг. Урда сагай хирурги бэеын ямар нэгэ органиие отолжо, таһалжа хаядаг хирурги байһан юм. Ерээдүйн хирурги хадаа бэеын органиие һэргээн заһадаг, һэльбэн шэнэдхэдэг, шэнээр бүтээн бүридүүлдэг хирурги болохо. Байгаалииншье атаархахаар бүтээжэ магад. Һэльбэн шэнэдхэхэ олон операци хэнэбди. Саашадаа энэмнай улам улам үргэдхэгдэхэл байха.

Операци хэдэг онол арга тон нарин мэргэн болонхой. Гэхэтэй хамта, мүнөө сагай хирурги бэеын амин шухала газарнуудай нюусые мэдэдэг, муудаһыень заһаруулдаг байна. Мүнөө операци хэхэдээ үбшэн хүндэ заримдаа 5 литр хүрэтэр шуһа хэхэ ушартай болодог. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, хүнэй бүхы шуһые һэлгэһэн жэшээтэй болоно. Теэд шуһан гээшэ хүнэй бэеын тэжээл, тон шухала хубинь болодог. Шуһые консервэ болгоходо шанарынь зарим тэды буурадаг. Саашадаа энэ арга һайжаруулха гү, али шуһанда аб адли шанартай юумэ олохо шухала байна.

Бэеын органуудые һэлгэжэ һуулгаха бэлэдхэл хирургическа клиникэнүүдтэ хэгдэжэ байнхай. Энэ талаар түрүүшын алхам хэгдээ.

Бүхэриг бэрхэ хүн аад, заримдаа залуугаар наһа барашадаг ушар бии. Теэд энэ таарүүгүй үзэгдэлэй зайсуулагдахань үшөөл үдышэг ха. Элдэб органуудые элүүр байлгаха, ондоо хүндэ табигдаһан органой амидарал хангаха гэжэ мүнөө дээрээ оролдохо шухала байна.

Олохон хүнүүдтэ хэмэл бөөрэ туһалһан байдаг. Зүгөөр энэмнай мүнөөдөө тон орёо аппарат болоно. Иимэ хэмэл бөөрэ үбшэн хүнэй хажууда бэшэ, үбшэнтэн хэмэл бөөрын хажууда байха зэргэтэй. Гэхэ зуура, хүнэй юрын амидарал хангаха арга олгодог органдол адлишуу аппарадуудые бии болгохо гэжэ эрдэмтэд оролдолго гаргажа байнхай. Зүрхэнэй сохисые жэгдэрүүлдэг зайн галай стимулятор сээжэ соо табигдадаг болонхой. Һаяар хэмэл зүрхэн тухайшье дуулажа болохобди.

Байгаали хүндэ нөөсэ органуудые үгөөгүй бшуу. Харин хирургнууд тиимэ юумэ бүтээхэ гэжэ оролдоно.

(АПН).

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

- **Хумуужуулгын асуудал.**
- Арадай аман зохёолhоо.
- Шог ёгто мурнууд.

ГҮЛМЭР ХҮБҮҮНЭЙ АЛДУ…

Эхэ!.. Хүн бүхэнэй хуби заяан энэ нангин үгэтэй нягта холбоотой бшуу. Үри хүүгэдээ ехэ болгохын тула эхэнэр хүн хэды шэнээн зобоно гээшэб. Юунтэйшье сэгнэшэгүй хайра туhыень, үйлэ зоболонгыень харюулхын тула үри хүүгэдынь үнэн сэхэ, арюун сэбэр сэдьхэлтэй ябахые оролдодог. Мүн лаа. Теэд ямар үхибүүн хайрата инаг эхынгээ үгэ хүүрые дуулангүй ябахаб. Хаанашье, хэзээ бүхэндэ хүн эхэеэ хүндэлжэ, туhалжа ябахые оролдоно бшуу.

Эхэ, үри хүүгэд!.. Валерий гэжэ хүбүүнэйнгээ hургуулида hайнаар hуража байхые ажаглан харахадаа эжынь, Анна Алексеевна, аргагүй баясагша hэн. hургуулиин багшанаршье хүбүүн тухайдань омог дорюунаар хэлсэхэ. hурахаб гэжэ эрмэлзэhэн хүбүүн тоомоо таhаржа, үетэн нүхэдтэйгөө энгэрдэлдэжэ нэгэтэшье ябаагүй, харин сүлөөтэй сагтаа эжытээ хамhалсахые оролдогшо бэлэй.

— Валерий шэнги үгэ хүүр дууламгай хүбүүн манай нютагта үсөөн байха,—гэжэ хүршэ айлайхидайнгаа хани халуунаар хэлэхэдэнь:—Үхибүүндээ үгэ хүүрээ дуулгаха шадалгүй эжы байдаг юм гү?—гэжэ Анна Алексеевна гайхагша hэн.

hара, жэлнүүд ходорон үнгэржэ, Валерий Дудкин наймадахи класс дүүргэhэнэй үнэмшэлгэ абаба.

— Колхоздоо хүдэлжэ захалхам. Шимни, эжы, гансаараа хүдэлнэш, намайгаа hургахын тула нилээд зобонош,—гэжэ нэгэтэ Валерий эридээр мэдүүлбэ.

— Теэд саашадаа hурахагүй хүн гүш? Арбадахиие дүүргүүлээд, дээдэ hургуулида шамайгаа оруулаадхиха хүсэлэнтэй ябаа hэм,—гэжэ эжынь hанаашархаба.

— Үдэрынь хүдэлжэ байгаад, хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулида hураад, арбадахиие дүүргэнэ аабзаб,—гэжэ хүбүүнэйнгээ хэлэхэдэ Анна Алексеевна зүбшөөхэ баатай болобо.

Колхоздоо хүдэлхынь хүдэлөөшье hаа, үдэшын hургуулида ябаха аргагүй байба. Хүнүүдhээ дутангүй хүдэлөө, магтаал hайшаалда хүртөөшье. Теэд саашадаа hураха хэбэргүй ябахадань эжынь сэдьхэлээ зобожо захалба. Энээн тухайда хүбүүнтэйгээ үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдөөдшье туршаба. «Үгы, hурахагүйб» гэжэ Валерий арсаагүй, харин ажабайдал тухай нэгэл тиимэ хүнгэхэнөөр, бодомжогүйгөөр дуугаржа захалаа бэлэй. Эжынь түрүүшээр анхарааншьегүй. Гүлмэр наhанай дутагдал байгаа юм аабза гэжэ hанаба.

— Нютагаймнай залуушуулай олонхинь город ошоод, ямаршьегүй хүдэлжэ байна бшуу. Бишье баhа Улаан-Үдэ ошохом. Заводто орожо хүдэлхэб, үдэшын техникумдэ hурахаб. Тиигэжэ ерээд шамайгаа абаашахаб,—гэжэ хэлэхэдэнь:—Хэрбээ бултадаа хүдөө нютагhаа тэрьелжэ арилшоо хадамнай, хэн бидэнэй орондо хүдэлхэб? Хэнhээшье дутуугүй hуунабди. Колхоздоошье хүдэлжэ байгаад шамайгаа hургаха шадалтайб. Юугээ бэдэржэ город ошохошниб даа,—гэжэ эжынь ойлгуулхые оролдобо.

Ажабайдал тухай хүнгэхэнөөр, үнэхөөрөөшье бодомжогүйгөөр сэдьхэжэ ябаhан гүлмэр наhатай Валерий Дудкин эжынгээ үгые дуулангүй Улаан-Үдэ ерээд, центральна электросетьдэ хүдэлхөө орохон юм. Эгээл эндэ мүльhэн дээгүүр халтиржа захалха сагынь тулажа ерээ бэлэй. Саг үргэлжэ хаража, анхаржа байха өөрын хүн угайдхадаа үгы.

Хүдэлмэришэ коллективтэ орожо хүдэлhэн үхибүүд заабол хүдэржэдэг, хүдэлмэришэн аагиин нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ, hайн hайхан ёhо заншалыень саашадань үргэлжэлүүлжэ ябаха хүдэлмэришэн болодог шуу. Тон иигэжэ эжынь, Анна Алексеевна, бодожо, сэдьхэжэ ябаhан юм. Теэд Валериин хуби заяан буруутаа.

Валерий Дудкинне өөрынгөө бригадада мансылхаhаа нааша абхуулhан Николай Федорович Желнов гэгшэ онсо өөрын хараа түсэбтэй, hанал эрмэлзэлгэтэй байшоо. Ажабайдалай зүргэ харгыгаар годиржо үзөөгүй ябаhан арбан зургаатай хүбүүн Николай Желновой хара мэхые хайшан гэжэ даб дээрэ таахa бэлэй. Үгэ хүүр хударнь хүдэлхые, хэхэ гэжэ үгэhэн юумыень тэрэ дары хэхые оролдогшо hэн. Валерий Дудкин үнэхөөрөөшье эрхим hайнаар хүдэлөөд, энэ зун үдэшын техникумдэ орохо түсэбтэй ябаа.

Николай Желнов гэгшэ урдань Улаан-Үдын архиин заводто хүдэлhэн юм. Ажалай журам хэды дахин эбдэhэнэй түлөө хүдэлмэриhөө сүлөөлэгдэhэн намтартай. hүүлээрнь Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикада хүдэлхөө оробо. Тэндэ хүдэлжэ байhаар ноохо хулуугаад, хоёр жэлээр түрмэдэ хаагдаба. Түрмэhөө гараад, центральна электросетьдэ хүдэлхөө орохон байна. Эндэшье хүдэлжэ байхадаа үлүү hарюу юумэндэ обтохо, заабол hуулиха, хулууха гэhэн hаналда баригданхай. Тиигэбэшье бэеэрээ хулуухагүй, харин ондоо хүнүүдые тухиржэ хулуулгаха гэжэ хара ухаандаа бододог байгаа.

Ушар тиимэhээ тэрэ Валерий Дудкинда түрүүшээр эсэгэ мэтээр хандажа, этигэл найдабаридань орохо, хүбүүндэ дурлуулха гэжэ шиидэбэ. Бишье эсэгэгүйгөөр ехэ болоhон, нилээд зобоhон байхаб гэжэ шал худалаар хэлэхэhээ гадна, ядарха тулиха сагтань эсэгэ мэтэ туhалхые найдуулба. Үнгэржэ ерэхэдээ, Валериин бэлиг шадабари тухайда суглаан дээрэ hайрхан татаад хэлэбэ. Хүбүүнэй салингаа абахадань тэрэ «угаалга» эмхидхэhэн юм. Тиихэдээ залуушуулай мүнгөөр архидаагүй, өөрынгөө хармаанhаа арбаад, хорёодые hаршагануулан байжа гаргаба.

Алхам бүхэнөө ёhотоор шүүмжэлэн сэгнэхэ тухайдаа бодооншьегүй ябаhан хүбүүн Николай Желновто найдажа, «ядарха тулиха» үедэм үнэхөөрөөшье түшэг тулгуурим болохо гэжэ үнэн зүрхэнhөө hанаба. Ушар тиимэhээ майн долооной үдэшэ аха «нүхэрэйдөө» айлшаар ерэhэн, дэмыртэрээ архидаhан, тиигээд hүниин 3 час болотор басагантайнь хаарта наадалсаhан байна.

hамганайнгаа, Василиса Ивановнагай (Улаан-Үдын ноохо угаадаг фабрикын нэгэ цехтэ бригадираар хүдэлнэ), гурбадахи халаанда ошоhоной, басаганайнгаа унтаhанай удаа Николай Желнов Валериие газаа дуудажа гаргаад:

— Ябая, ошоё. Ноохо угаадаг фабрикаhаа ноохо асар… нүхэ шолоохойень дууh… хол байхаб,—гэжэ дура…

— Юугээ хэлэнэ гээш… hээлгэхэ бшуубди!—гэ… рий арсаад туршаба.

— Орхил даа саа… грамм ноохон мүнөө ү… юм. Миинтэ мүнгэнhөө а… жэ юун байхаб,—гэжэ … хэрынь» шунахайрба.

Худалша, хулгайша … үтэ хүүртэ hогтоhон, … ридэ обтоhон Валерий … үелэ хайрата инаг эжыг… гүй hурахаб гэhэн hай… hанал эрмэлзэлээ орo… мартаад, хулгайн мүрөөр … жа, таби наhа гүйсэhэн … Желновтой сугтаа 12… грамм ноохо хулууhан …

Эдир наhан үнэхөөрө… тирхай, хэлбэрхэй гээ… энэ үелэ эсэгэ мэтэ туh… туhатай зүбшэл үгэхэ … рэндэ олдоогүй. Гүлмэр… дээрэ ябаhан хүбүүнт… хүдэлhэн, тэрэниие хү… гыда оруулhан Никола… зэмэеэ мэдэрээгүй, ха… зэмэеэ Валерий Дудкин… энэ хүбүүн тухай элдэб… лэhэн байха юм.

Эхэ, үри хүүгэд!.. … хүдэлмэришэдэй эбтэй … лективтэ орохон хадаа … хүмүүжүүлэгдэхэ, хүд… хүнэй хүндэтэ нэрые … гаахагүй гэжэ найдаhан … соо мүнөө хэды шэнээ… тай, үбшэнтэй гээшэб! … хайда Николай Желнов… үзэхэ гү? Хай даа...

М. ОСО…
манай тусх…

Георгий ДАШАБЫЛОВ.

УЛААН СЭСЭГҮҮД

Хаймал малаан добые
Хаймадан, нүхэр, харыш.
Хаа-яагүй улаан, улаан
Сэсэгүүдэй миралзаан.
Зунай номгон голоор
Зулаад ниидэнэ хараасгай.
Дулаа дахан талаар
Улаа бутарна улаалзай.
Торгон, торгон дэльбыень
Тоолоод үзэнэ hэльсэн.
Тоhон, тоhон залааень
Тоншоод абана hэбшээн.
Уян матаргай эшээрээ
Урагшаа, хойшоо найгажа,
Ногоон шэршүү набшаараа
Тогоон талаяа зайлажа,
Үүрэй улаан толониие
Үндыжэ угтадаг,
Үдэшын ягаан толониие
Үдэшэжэ гунхадаг
Дуун сагаан түмhэтэй
Дуулим талым улаалзай,
Нажар сагай ерэhэнтэй
Наадажа hууналтайш?

Дүлэн түргэн хатаршни
Дүхэриг соогоо шарбана.
Елэн зөөлэн залаашни
Ерыш гэжэ даллана.
Улаан торгон тэрлигтэй
Урин эдир дүүхэй
Арбан зургаахан наhандаа
Аяглажа байналтай?
Галай хурса ошонууд
Сасарhан шэнги болоно.
Шуhанай халуун дуhалнууд
Адхарhан шэнги болоно.
...Хангай ехэ дэлхэйгээ
Хаймадан, нүхэр, харыш.
Хаа-яагүй улаан, улаан
Тугуудай намилзаан.
Инагайш үhэндэ
улаан сэсэг ниидэнэ,
Илалтын малгайда
улаан сэсэг хиидэнэ,
Баатарай хүүр дээрэ
улаан сэсэг бадарна,
Барнhан тугтамнай
улаан үнгэнь задарна.

САГААН СЭСЭГҮҮД

Дуун сагаан
аянша шубуудай үнгэтэй,
Хун сагаан
хонин hүрэгэй үнгэтэй,
Шэрүүн үбэлэй
мүнгэн саhанай үнгэтэй,
Шэнэхэн тараг,
ураг hүнэй үнгэтэй
Сагаан далбан,
сагаан далбан даллана,
Сарюун талам
сагаан долгёор мирална.
...Ьананаб эли
шинии сагаан плати...
Ьалбарhан сэсэгүүд,
Ьургуулиин ордон соо
Сэнгүү, сэнгүү.
...«Сэнхир Дунай»
Сэгээн долгёор эбхэрнэ. Вальс.
Сагаан торгон хормойшни

Удаан, удаан хиидэнэ.
Нидхэш эгсээр дэлинхэй,
Ниидэжэл, ниидэжэл ябааш...
Хонгор талын
хюруу мэтэ сагаан,
Хоножо манаhан
hара мэтэ сагаан,
Арюун шиннимм
сэдьхэл мэтэ сагаан,
Арбан хурганайш
сахираг мэтэ сагаан
Залгаа сэсэгүүд миралжа,
Замыем хушахаар шэнги.
Шинним хатар hануулжа,
Мининш зүүдэн шэнги.
Сагаан энэ далаймнай
Сагай харгы шэнги.
Сагаан энэ дурамнай
Удаан мүнхэл шэнги.

ЗУНАЙ ЗУЛГЫ СЭСЭГҮҮД.

Д. БАТУЕВАЙ фото.

ЗАХААМИНДА ХЭЛСЭД… ТААБАРИНУУД

1. Хүбхэр хонин хэбтэн таргалба (Галай үнэhэн).
2. Жэн торгон захагүй,
Жэжэ шүрэ нүхэгүй
(Одо мүшэд).
3. Хойноhоо хон тайшаа,
Хоёр шэхэн дэльбэн тайшаа
(Гахай).
4. Түмэн шарань уруудаад,
Тайжа хатаниинь үлэбэ
(Хуhанай набшаhаа гүбихэ).
5. Зээрэ морин зэрэн зэрэн харайгаад,
Жэрэ хараяа хаян хаян
харайгаа
(Түймэр).
6. Хүбшэ хүнды нютагтай,
Хүхэ дүлдэн абатай,
Эржэн бэржэн эжытэй,
Хүрин торгон дэгэлтэй,
Шара торгон самсатай,
Хэнэй hайхан хүүхэн бэ?
(Ьамар).
7. Заан зангаа гэбэ,
Булагай шулуун булта
хүдэлбэ (Үүр сайха, хүн зоной бодохо).
8. Ганса модон, г…
Газар дэлхэй х…
(Арhанай эрьюу…
9. Үбэлдөө ургажа…
Намартаа үмхир…
(Бугын эбэр).
10. Газар доро шар…
Газар дээрэ ша…
(Тарбаган).
11. Ута хүзүүтэйб,
Үндэгэн сагаан …
(Галуун).

ҮЛЕЭҺЭН СУ… БҮЛХЫШО…

Хүдөөгэй нэгэ бэш…
Хүндүүлхэй газар…
Ажаглан, ухашала…
Аржыса харуулан …
Заhаха арга мүрые…
Заажа үгэбэ шада…

Теэд колхозойнь т…
Тэрээндэнь дураа г…
Этээрхэhэндэл эт…
Эзынь—авторьнь …
Элдэбынхеэр хара…

Ганса энэ бэшэ д…
Газетын шүүмжэл…
Үлеэhэн суухадал …
Үhөө үрзылгэн дэ…
Олоной шүүмжэл…

Орёолгохоор болоо …
ФИБ …

РАССКАЗ

ЗОРИГТО ПАРТИЗАН

Д. ДУГАРОВ.

Энэ ушар 1920 оной январь hарада болоhон юм. Тиихэ үедэ япон интервентнүүдэй сэрэгүүд болон атаман Семеновой бандидууд манай Буряад орондо аймшагтай hүйдхэл, алалга хюдалга, тонуул дээрэм хэжэ байгаа hэн.

Шара-Гол гэжэ нютагта хорёод гаран үрхэтэ айлтай Баруун-Шанаа гэжэ тосхон Боро гүбээгэй хажууда байдаг бэлэй.

Нэгэтэ үдэшэлэн Хойто тосхоной нэгэ залуу хүбүүн ухаа мэдээгүй юумэ гүйлгэжэ ерээд:

— Манай хотондо японтон, семеновтон ерээд, үйлэ маани хэжэ байнал. хэдэн хүнүүдые буудажа алаа. Партизан отрядай командир Козлов танай эндэ хоргодожо байна гэжэ хамаг айлнуудые хуу урбуулжа, галдахаар занажа байна. Бултадаа тэрьедыт!—гэжэ айл соогуур гүйлгэжэ ябажа хашхараа hэн.

Уданшьегүй Хойто хотоной зүг тээhээ угаа ехэ түймэрэй улаабхинхань харагдаба. Тиигээд айл бүхэнэй газаа морндые хүллэлгэн, гүйлгэлдөөн, орилолдоон, бархиралдаан, hаалгагдаагүй үнеэдэй мөөрэлдөөн, хүл хөөрсэг болошоо hэн. Тииhээр байтар дайсанай түрүүшын сэрэгүүд Баруун-Шанаада гүйлгэлдэжэ ерэбэд.

— Партизанай командир Козловой отряд хаана байнаб? —гэжэ тэдэнэр дайралдаhан лэ хүнhөө hуража, hамгад хүгшэдүүдые гэгүүлжэ эхилбэд. Хорёод эрэшүүлые буугай хүрзөөр ёборжо байжа, нэгэ айлай амбаарта асаржа хааба.

— Хоёр час соо Козловые оложо үгөөгүй hаатнай, арбан хүниинэтнай буудажа алахабди!—гэжэ нэгэ ирзагар шүдэтэй, хирбээ hахалтай япон офицер ород полковник хоёр гани галзуу болобо. Тиибэшье партизанай командирые заажа үгэхэ хүн байбагүй.

Хоёр час үнгэрэмсөөр үнэхөөрөө амбаар соохоо үүдэндэ дүтэ байhан арбан эрэшүүлые гаргажа, үhанай эрьеэ абаашаад, буудажархёо hэн. Тэдэнтэй хамта арбатай Зоригтын эсэгэ Буда буудуулшоо бэлэй. Иигэжэ энэ хотондо бархиралдаан, шашхалдаан болошобо. Эсэгээе алуулhан эхэ хүбүүн хоёр баhал ехээр бархиралдаба.

Хахад hүни багта эжынгээ мэдээ табижа унахалаар, Зоригто хүршэ hуудаг Мүнхэ үбгэнэйдэ ошоод, тэрэниие дахуулжа асарба.

Мүнхэ үбгэн эжыдэнь уhа сүршэжэ байжа мэдээ оруулаад:

— Долгор, нэгэ бага зүрхөө дара. Болоhон юумэн боложо дүүрээ. Адуулhан Буда амидырхаяа болёо... Аза талаамнай буруулжа, иимэ амитад ерэжэ, үйлэ hабыемнай хэбэ ха юм даа. Бархиржа юунэйшье урда орохогүйш. Ши, Зоригто, эсэгынгээ орондо үлэбэ гээшэш. Тиигээд хара нохойнуудhаа уhөөгөө абаха, бидэниие абарха Совет засагаа дахин гартаа абаха гэжэ болохо болообди. Би мүнөө нэгэ аргаар эндэhээ мултаржа, тэрэ Козлов гэжэ командирта ошожо дуулгахамни. Тэдэнэй отряд эндэhээ арбаад модоной газарта Мангирта деревнидэ байна гэжэ дуулаа hэм. Ши, Зоригто, зоригтой хүн боложо, үүр сайтар нэгэ иимэ шухала юумэ хэхэ болоош...—гээд, Мүнхэ үбгэн бархирхаяа болиhон Зоригто хүбүүндэ үни удаан шэбэнэжэ байжа нэгэ юумэ захина.

Мүнхэ үбгэн ябаха дээрээ:

— Зоригто, шамhаа ондоо хэншье энэ хэрэгые дүүргэжэ шадахагүй. Манай хотоной нэгэшье нохой шамда хусахагүй, таниха. Мүнөө энэ дайсад бүхэ нойроор унтажа байна. Харуулда байhан часовойнуудшье архяа залгаад, хүйтэндэ hажажа байна ёhотой,—гэжэ хэлээд, Зоригтын толгой эльбэжэ гаража ошоо hэн.

Удангүй Зоригто эжыгээ хэбтүүлээн, хубсалжа газаашаа гараад, хониноойнгоо дал соо орожо, хүрзөөр хохирыень этэжэ, дороhоонь гэдхэн шорой малтаад, үбэрөөрөө дүүрэн элhэ хээд, hүниин харанхы руу ороод үгы болошоо hэн.

Үглөөнэй үүр хираанаар, hалхи шуурган соогуур буунуудай hүрэхэ абяан дуулдаад, айлнуудаар хоножо байhан дайсад газаашаа гүйлдэжэ гаран, юунэйшье болоhые мэдэнгүй, буу шуу табижа оробо. Тиигээд «ура» хашхаралдаан, буунуудай, пулемёдуудай таршаганаан замхахаяа болишобо.

Эжытээ пеэшэнэйнгээ саана хорон хэбтэhэн Зоригто нэгэ юумэ хүлеэнги, шэшэргэнэн татажа байхадаа:

— Эжы, манайхин — улаантан ерээ. Эдэ алууршадhаа абымнай түлөө үhөөгөө абажа байна...—гэхэтэйньшье хамта дүрбэн удаа ехэ шанга тэhэрэлгэ болоод, тэрээнhээ хойшо буудалдаашье замхажа эхилбэ.

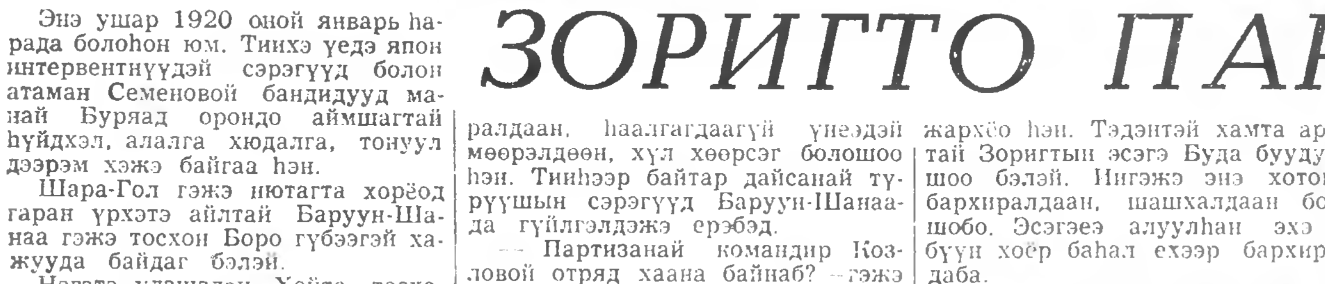
Гэнтэ үүдэн нээгдээд, Мүнхэ үбгэн нэгэ оодон хара арhан дэгэлтэй, папааха малгайда улаан бүд хабшуулжа хадаhан, hэлмэ буу зүүhэн ута хүрзэ hахалтай ород хүнтэй орожо ерэбэ.

— Зай, Зоригто, манай эндэ иимэ бузар юумэ хэhэн дайсад дарагдаба. Алуулхань алуулаа, тэрьедэхэнь тэрьедээ, баригдахань баригдаа. Шимни ехэл туhа хэбэш даа. Шинии сэмгэн хударнь элhэ адхаhан дүрбэн үхэр буунуудынь тэhэ буужа, эдэ золигуудшни манайхинда ехэ хоро хүргэжэ шадаагүй, диилдээ. Алексей Степанович, энэл даа Зоригто хүбүүмнай,—гэжэ Мүнхэ үбгэн энеэбхилэн хэлэбэ.

Тэрэ үндэр ута ород командир Зоригтые дээрэ үргэжэ таалаад:

— Ёhотойл Зоригто хүбүүн гээшэш!—гээд столдо hуужа, сүүмхэ соохоо саарhа гаргажа, дээрэнь бэшэг бэшээд: «Бари энээниие, ёhото партизан гээшэш гэhэн үнэмшэлгэ үгэбэб».

Тэрэ гэhэнhээ хойшо хүнүүд бултадаа «Зоригто партизан» гэжэ тэрэ хүбүүе нэрлэдэг болоо hэн. Тэрээнhээ хойшо дайсадшье харгдаагүй. Зоригто тэрэ жэлдээ hая нээгдэhэн hургуулида ороо бэлэй.

ЗАГАҺАША ЭДИР ХҮБҮҮД.

Ц. ТЫХЕНОВЭЙ фото.

ЖОРОО МҮРНҮҮД

Урда сагта үхибүүдэй ухаа хурсадхаха, хэлыень хурса болгохо гэжэ жороо үгэ хэлүүлдэг байгаа.

Хатарай хара морин,
Морииной мухар тэхэ,
Тэхын тэрэ болдог,
Болдогой боро үнэгэн,
Үнэгэнэй үбшэ даха.
Дахын дабша хээрэ,
Хээрын хэшэ нашан,
Нашанай найман түлгэ,
Түлгын түгдэр уула,
Уулын одхон шулуун,
Шулуунай шонхор дэлдэй,
Дэлдэйн дэлэн хуурай,
Хуурайн хохир бэхир,
Бэхирэй бэри hаари,
Ьаариин hантар хирээ,
Хирээгэй хита бөө,
Бөөгэй бүшэн туулай,
Туулайн тоhотой халбага,
Халбагын хара бүргэд,
Бүргэдэй бэлтэгэр үхид,
Үхидэй үндэр малгай,
Малгайн мархар хуса,
Хусын хуба шэхэн.
Шэхэнэй шэнгэл галуун,
Галуунай ганса сэмгэ
Хахалжа эдеэд сэндытэрээ
садаба.

Д. МАДАСОН.

ФУТБОЛИСТНАРАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

«А» классай хоёрдохи бүлэгэй футболистнарай дунда СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнүүдэй июниин 6-най дүн доро толилогдоно.

«Иртыш» (Омск) — «Политотдел» (Ташкентскэ область)—1:0, «Шахтер» (Караганда)—«Строитель» (Ашхабад)—3:0, СКА (Новосибирск) — «Зеравшан» (Навои)—1:0, «Алга» (Фрунзе)—«Нефтяник» (Фергана)—1:1, «Металлург» (Чимкент)—«Памир» (Ленинабад) — 5:2, «Восток» (Усть-Каменогорск) — «Энергетик» (Душанбе)—4:0, «Томлес» (Томск) —«Рассвет» (Красноярск) — 0:0, «Кузбасс» (Кемерово) — «Аэрофлот» (Эрхүү)—1:0, «Темп» (Барнаул)—«Сэлэнгэ» (Улаан-Үдэ)—5:1, СКА (Хабаровск) — «Луч» (Владивосток) —1:0.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Алдарта зам» гэhэн КПСС-эй обкомой секретарь А. Бадиевай статья. «Республикын аймагуудай газетэнүүд мэдээсэнэ» гэhэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Холын замда зорюулhан үгэ» гэhэн КПСС-эй Сэлэнгын райкомой секретарь К. Лубсандоржиевай статья. «Бидэнтэй хамта …гаа» гэhэн С. Поповой … формацинууд.

Гурбадахи хуудаhан… хэблэл тухай Б. Очиро… «Ярослав Гашек—ре… hэн М. Спекторэй стат… hонин.

Дүрбэдэхи хуудаhан… hонин. Республикын … нуудай хүдэлмэри тух… ховай статья. Нютаг … нин.

Редактор Ц. Ц. ЦИ…

Манай адрес, телефон…

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора… приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. реда… 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретар… отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйств… 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышле… строительства—61-35, советского строительства и быт… культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67… формации—34-05, общественная приёмная—56-62, … бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати … вете Министров БурАССР.

Н-04554. Зак. …